INSTYTUT BADAŃ EDUKACYJNYCH
Państwowy Instytut Badawczy

REFORMA26
KOMPAS JUTRA

Ministerstwo Edukacji Narodowej

Moduły tematyczne w podstawie programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej

Autorka: dr Gabriela Ziewiec-Skokowska

Konsultacje merytoryczne: dr Magdalena Radwan-Röhrenschef,
Iwona Leszczyńska, Aleksandra Wańczyk

Redakcja językowa: Alena Androsik (At Once)
Skład: Wiaczesław Krysztal (At Once)
Projekt okładki: Michalina Walusiak
Ilustracja na okładce: Anna Nowak

ISBN: 978-83-68747-66-9

Wydawca:
Instytut Badań Edukacyjnych – Państwowy Instytut Badawczy
ul. Górczewska 8, 01-180 Warszawa
tel. (22) 241 71 00; www.ibe.edu.pl

Copyright© Instytut Badań Edukacyjnych – Państwowy Instytut Badawczy

Wzór cytowania:
Ziewiec-Skokowska, G. (2026). *Moduły tematyczne w podstawie programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej*. Instytut Badań Edukacyjnych – Państwowy Instytut Badawczy.

Materiał przygotowany przez Instytut Badań Edukacyjnych – Państwowy Instytut Badawczy w ramach zadania: „Tworzenie, aktualizacja i monitoring podstaw programowych oraz innych kluczowych regulacji systemu oświaty", finansowanego ze środków Ministerstwa Edukacji Narodowej na podstawie umowy nr MEN/2025/DIR/89 z dnia 30 stycznia 2025 roku.

Warszawa 2026

Egzemplarz bezpłatny

Spis treści

Wstęp **4**

1. Wprowadzenie **5**

2. I etap edukacyjny – klasy I–III szkoły podstawowej **10**

2.1. Moduł bezpieczeństwo i obrona 10

2.2. Moduł ekonomiczno-finansowy 11

2.3. Moduł kultura 13

3. II etap edukacyjny – klasy IV–VIII szkoły podstawowej **17**

3.1. Moduł bezpieczeństwo i obrona 17

3.2. Moduł ekonomiczno-finansowy 19

3.3. Moduł kultura 24

3.4. Moduł filozoficzny 31

3.5. Moduł klimatyczny 34

3.6. Moduł medialny 41

Wstęp

Nowa podstawa programowa kształcenia ogólnego, określona w Rozporządzeniu Ministra Edukacji z 11 marca 2026 r., wprowadza do szkoły podstawowej moduły tematyczne – obszary łączące treści nauczania z różnych przedmiotów wokół zagadnień ważnych dla współczesnego świata. Stanowią one nowy sposób porządkowania wybranych treści nauczania oraz podkreślają znaczenie współpracy nauczycieli różnych przedmiotów w rozwijaniu wiedzy, umiejętności i postaw uczniów.

Niniejsze opracowanie jest przewodnikiem po wszystkich modułach tematycznych ujętych w podstawie programowej szkoły podstawowej. Wyjaśnia, czym one są, jak różnią się od funkcjonujących w przeszłości ścieżek edukacyjnych, jakie moduły zostały wprowadzone na poszczególnych etapach edukacyjnych oraz do których przedmiotów i wymagań szczegółowych zostały przypisane.

Publikacja składa się z wprowadzenia oraz 2 rozdziałów poświęconych modułom realizowanym odpowiednio w klasach I–III oraz IV–VIII szkoły podstawowej. Jej celem jest zebranie w jednym miejscu treści nauczania przypisanych do poszczególnych modułów oraz wskazanie przedmiotów stwarzających szczególne możliwości podejmowania zagadnień międzyprzedmiotowych istotnych dla rozumienia wyzwań współczesnego świata.

Szczegółowe omówienie poszczególnych modułów wraz z przykładami ich realizacji w ramach zajęć przedmiotowych zostało przedstawione w odrębnych komentarzach. Opracowanie będzie sukcesywnie aktualizowane i uzupełniane o odpowiedzi na najczęściej zadawane pytania oraz przykłady dobrych praktyk.

1. Wprowadzenie

W nowej podstawie programowej niektóre treści nauczania – wymagania szczegółowe dotyczące poszczególnych przedmiotów – zostały oznaczone jako moduły tematyczne.

Moduły tematyczne dotyczą konkretnych zjawisk o charakterze interdyscyplinarnym. Ich celem jest **integrowanie wiedzy i umiejętności** z różnych przedmiotów **wokół istotnych zagadnień** (np. bezpieczeństwo w ruchu drogowym, odpowiedzialna konsumpcja, higiena cyfrowa) lub **problemów** (takich jak zmiany klimatu, wyczerpanie zasobów naturalnych, globalne współzależności gospodarcze).

Treści przypisane do modułów pomagają uczniom lepiej rozumieć otaczający świat. Wspierają także przygotowanie do aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym i podejmowania odpowiedzialnych decyzji.

Podstawa programowa po raz pierwszy wyróżnia moduły tematyczne. Wcześniej, w latach 1999–2002, rozporządzenia określające podstawę programową kształcenia ogólnego w szkole podstawowej wprowadzały ścieżki edukacyjne.

Ścieżki edukacyjne obejmowały treści i umiejętności o znaczeniu wychowawczym i poznawczym. Realizowano je międzyprzedmiotowo – w ramach różnych przedmiotów lub podczas dodatkowych zajęć. Ich głównym celem była integracja wiedzy z różnych dziedzin, rozwijanie umiejętności analitycznego myślenia oraz kształtowanie postaw potrzebnych do funkcjonowania we współczesnym świecie. Od realizacji ścieżek edukacyjnych odstąpiono w roku szkolnym 2009/2010.

W klasach IV–VI szkoły podstawowej realizowano 4 ścieżki edukacyjne: edukację prozdrowotną, edukację ekologiczną, edukację czytelniczą i medialną oraz wychowanie do życia w społeczeństwie. Ich celem były m.in. kształtowanie odpowiedzialności za własne zdrowie, rozwijanie wrażliwości ekologicznej, przygotowanie do świadomego korzystania z mediów i informacji. Szczególne miejsce zajmowało wychowanie do życia w społeczeństwie, obejmujące moduły dotyczące życia rodzinnego, dziedzictwa regionalnego oraz wychowania patriotycznego i obywatelskiego.

W gimnazjach zakres ścieżek został rozszerzony do 8 obszarów. Oprócz edukacji prozdrowotnej, ekologicznej, czytelniczej i medialnej oraz regionalnej wprowadzono edukację filozoficzną, edukację europejską, obronę cywilną oraz kulturę polską na tle cywilizacji śródziemnomorskiej.

Ścieżki te miały rozwijać krytyczne i refleksyjne myślenie, świadomość europejską, umiejętność reagowania w sytuacjach zagrożenia, a także rozumienie źródeł kultury polskiej i europejskiej. Uczniowie mieli zdobywać kompetencje potrzebne do aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym, lokalnym i obywatelskim.

Realizacja ścieżek edukacyjnych opierała się na współpracy wszystkich nauczycieli. Dyrektor szkoły odpowiadał za uwzględnienie ich problematyki w szkolnym zestawie programów nauczania, a nauczyciele poszczególnych przedmiotów mieli włączać odpowiednie treści do własnych zajęć. Dla większości ścieżek nie przewidziano odrębnej liczby godzin, dlatego były one najczęściej realizowane międzyprzedmiotowo. Dopuszczano jednak organizowanie specjalnych modułów lub bloków zajęć, zwłaszcza w przypadku wychowania do życia w rodzinie.
W założeniu ścieżki miały tworzyć spójny system kształcenia, łączący wiedzę, umiejętności i postawy oraz pomagający uczniom lepiej rozumieć siebie, innych ludzi i otaczający świat.
W praktyce ich realizacja okazała się trudna. Brakowało np. jasności, który z nauczycieli ma odpowiadać za koordynację działań i monitorowanie postępów.

Moduły tematyczne, w przeciwieństwie do wcześniejszych ścieżek edukacyjnych, **nie stanowią odrębnych wymagań**. Ich tematyka została bezpośrednio ujęta w opisach poszczególnych przedmiotów.

Podstawa programowa objaśnia, jakich zagadnień dotyczą poszczególne moduły. Nie wskazuje natomiast, w jaki sposób mają być one realizowane. Dla nauczycieli i dyrektorów szkół pomocny może być poniższy zestaw wskazówek:

Wskazówki dotyczące realizacji modułów tematycznych

- Za realizację modułów tematycznych odpowiadają nauczyciele tych przedmiotów, do których zostały przypisane poszczególne zagadnienia. Dlatego istotne jest, żeby nauczyciele **znali treści całego modułu tematycznego**, a nie wyłącznie te wymagania, które odnoszą się do przedmiotu, którego nauczają.
- Na etapie planowania realizacji modułów warto zapoznać się nie tylko z tymi zapisami podstawy programowej, które dotyczą danego etapu edukacyjnego. Niektóre moduły tematyczne (np. bezpieczeństwo i obrona, ekonomiczno-finansowy) występują zarówno w klasach I–III, jak i IV–VIII.

- Realizacja modułów wymaga **współpracy nauczycieli różnych przedmiotów**. Współpraca jest pożądana na etapie planowania, realizacji i podsumowywania danego modułu. Jest ważna, żeby uzgodnić jednolite rozumienie tematyki danego modułu i omówić kolejność wprowadzania poszczególnych zagadnień. Warto planować regularne spotkania zespołów nauczycielskich, np. raz na kilka miesięcy, w celu omawiania pomysłów i postępów, wymiany doświadczeń oraz koordynacji działań. Skuteczna współpraca jest możliwa wtedy, gdy szkoła zapewni nauczycielom czas i przestrzeń do wspólnego planowania i rozmowy.
- Nauczyciele realizują treści modułów tematycznych **w ramach obowiązkowych zajęć edukacyjnych** z poszczególnych przedmiotów. Rozporządzenie w sprawie ramowych planów nauczania nie przewiduje dodatkowych godzin na ich realizację.
- Nauczyciele mogą **wspólnie prowadzić wybrane lekcje**. Dobrą okazją do podejmowania zagadnień właściwych dla modułów są też lekcje współprowadzone przez uczniów.
- Treści nauczania oznaczone jako moduły tematyczne mogą być realizowane także **podczas zajęć lekcyjnych z przedmiotów**, których podstawa programowa nie przypisuje do danego modułu. Decyzję w tej sprawie podejmuje grono pedagogiczne.
- Warto mieć na uwadze, że w realizacji treści nauczania ważnych dla poszczególnych modułów pomocne mogą być też **doświadczenia edukacyjne**. Pozwalają one zdobywać wiedzę i umiejętności w praktyce.
- Zagadnienia składające się na moduł tematyczny mogą być podejmowane również przy okazji realizacji projektów edukacyjnych lub tygodnia projektowego.
- Moduły tematyczne nie są odrębnie oceniane. Przypisane do nich wiedza i umiejętności są **oceniane w ramach poszczególnych przedmiotów**.
- Istotnym elementem każdego modułu mogą być zajęcia podsumowujące, będące okazją do omówienia zdobytych przez uczniów kompetencji i możliwości ich wykorzystania.
- W realizacji modułów warto również wykorzystywać przestrzeń szkoły i klasy. Gazetki, wystawy prac uczniów, kąciki tematyczne, materiały wizualne czy wspólne projekty mogą wzmacniać przekaz edukacyjny, inspirować uczniów do aktywności oraz budować atmosferę sprzyjającą uczeniu się i współpracy.
- W realizację modułów tematycznych warto włączyć rodziców i opiekunów. Powinni oni być informowani o zagadnieniach podejmowanych w szkole oraz o możliwościach wspierania dzieci poza szkołą poprzez codzienne aktywności, rozmowy, uczestnictwo w wydarzeniach czy rozwijanie zainteresowań. Dzięki temu uczeń może budować i utrwalać wiedzę oraz umiejętności w różnych sytuacjach życiowych.

Podstawa programowa wskazuje **6 modułów tematycznych**:

1. **Bezpieczeństwo i obrona** – obejmuje zagadnienia związane z bezpieczeństwem własnym i innych osób, w tym pierwszą pomocą, wzywaniem służb ratunkowych, zasadami bezpieczeństwa w ruchu drogowym (pieszo, na rowerze, na hulajnodze), bezpiecznym zachowaniem w górach i nad wodą oraz w kontekście cyfrowym (higiena cyfrowa, ochrona prywatności).
2. **Ekonomiczno-finansowy** – koncentruje się na zarządzaniu finansami osobistymi (budżet domowy, oszczędzanie, odpowiedzialne decyzje zakupowe, prawa konsumenta), finansach publicznych (dochody i wydatki gminy i państwa, podatki) oraz globalnych współzależnościach gospodarczych. Moduł ten silnie promuje odpowiedzialną konsumpcję i zrównoważony rozwój gospodarczy.
3. **Kultura** – dotyczy tożsamości kulturowej, uczestnictwa w życiu społecznym i kulturalnym, pielęgnowania tradycji lokalnych i narodowych. Obejmuje także analizę i interpretację różnorodnych tekstów kultury (literatura, sztuka, muzyka, film) oraz poznawanie historycznego i współczesnego dziedzictwa Polski, Europy i świata.
4. **Filozoficzny** – skupia się na kształtowaniu postaw refleksyjnych, wyrażaniu i uzasadnianiu własnego stanowiska, określaniu wartości uniwersalnych oraz zrozumieniu roli jednostki w życiu różnych wspólnot (rodziny, społeczeństwa).
5. **Klimatyczny** – traktuje o kwestiach środowiskowych, zmianie klimatu i zrównoważonym rozwoju. Porusza problemy zanieczyszczenia powietrza (smog), gospodarki wodnej (susze, powodzie), wpływu działalności człowieka na ekosystemy i utratę różnorodności biologicznej. Dostarcza wiedzy o transformacji energetycznej (odnawialne źródła energii), kształtuje postawy proekologiczne (ograniczanie śladu węglowego, racjonalne korzystanie z zasobów, recykling).
6. **Medialny** – dotyczy krytycznej analizy przekazów medialnych i informacyjnych w świecie cyfrowym. Obejmuje rozróżnianie faktów od opinii, rozpoznawanie fałszywych informacji i dezinformacji, ocenę wiarygodności źródeł informacji, rozpoznawanie manipulacji oraz stosowanie zasad higieny cyfrowej i etycznego wykorzystywania treści.

Niektóre treści nauczania są przypisane do 2 modułów tematycznych (np. do modułu ekonomiczno-finansowego i klimatycznego, modułu kultura i filozoficznego).

Tabela 1 wskazuje przedmioty, które są okazją do podejmowania zagadnień i problemów właściwych dla poszczególnych modułów tematycznych. W klasach I–III szkoły podstawowej realizowane są 3 moduły tematyczne (bezpieczeństwo i obrona, ekonomiczno-finansowy, kultura), w klasach IV–VIII – wszystkie 6.

Tabela 1.

Moduły tematyczne w podstawie programowej kształcenia ogólnego w szkole podstawowej

Przedmiot:	**Moduły tematyczne**					
	bezpieczeństwo i obrona	**ekonomiczno-finansowy**	**kultura**	**filozoficzny**	**klimatyczny**	**medialny**
I etap edukacyjny:						
Edukacja wczesnoszkolna	x	x	x			
II etap edukacyjny:						
Biologia					x	
Chemia					x	
Edukacja obywatelska		x				x
Edukacja zdrowotna					x	
Fizyka					x	
Geografia		x			x	x
Historia			x	x		
Informatyka						x
Język polski			x	x		x
Matematyka		x				
Muzyka			x			
Plastyka			x			
Przyroda					x	
Wychowanie fizyczne	x					
Zajęcia praktyczno-techniczne	x	x			x	x

Źródło: opracowanie własne na podstawie Rozporządzenia Ministra Edukacji z 11 marca 2026 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym.

2. I etap edukacyjny – klasy I–III szkoły podstawowej

Podstawa programowa dla klas I–III szkoły podstawowej obejmuje 8 zintegrowanych edukacji: językową, matematyczną, przyrodniczą, społeczną, artystyczną, techniczną i informatyczną, wychowanie fizyczne i etykę. Wybrane treści nauczania przypisuje do **3 modułów tematycznych**:

1. bezpieczeństwo i obrona,
2. ekonomiczno-finansowego,
3. kultura.

2.1. Moduł bezpieczeństwo i obrona

Do modułu bezpieczeństwo i obrona podstawa programowa dla klas I–III szkoły podstawowej przypisuje przede wszystkim treści nauczania przygotowujące uczniów do samodzielnej i odpowiedzialnej troski o zdrowie własne oraz innych osób. Uczniowie m.in. dowiadują się:

- kiedy i jak wezwać służby ratunkowe, jakie są podstawowe zasady udzielania pierwszej pomocy,
- jak dbać o zdrowie i bezpieczeństwo podczas zajęć lekcyjnych, wycieczek oraz czasu wolnego,
- jak bezpiecznie posługiwać się narzędziami i materiałami,
- dlaczego tak ważne jest przestrzeganie zasad higieny cyfrowej.

Tabela 2.

Moduł bezpieczeństwo i obrona w klasach I–III szkoły podstawowej

Edukacja techniczna i informatyczna
Uczeń:
1) wskazuje sytuacje niebezpieczne i sposoby reagowania, w tym wymienia podstawowe numery alarmowe, telefon zaufania i szkolne procedury bezpieczeństwa, z których może skorzystać w miarę swoich możliwości,
2) potrafi wezwać pomoc, w tym przekazać informacje o zdarzeniu i swoje dane,
3) stosuje podstawowe zasady udzielania pierwszej pomocy w sytuacjach zagrożenia zdrowia lub życia,
4) reaguje na instrukcje oraz komunikaty wizualne i dźwiękowe, a także stosuje zasady bezpieczeństwa, w tym bezpieczeństwa drogowego, w trakcie wyjść i wycieczek oraz zajęć w bezpośrednim otoczeniu szkoły, także podczas próbnych ewakuacji,

Tabela 2. cd.

5) przygotowuje miejsce pracy i zachowuje w nim porządek, przestrzegając zasad bezpieczeństwa, w tym higieny cyfrowej oraz ergonomii określonych w regulaminie pracowni lub klasy,
6) używa odpowiednich materiałów i posługuje się w sposób bezpieczny prostymi narzędziami, w tym młotkiem, śrubokrętem, igłą, nożyczkami, oraz prostymi urządzeniami technicznymi i cyfrowymi,
7) stosuje zasady ochrony prywatności i bezpieczeństwa w codziennym i cyfrowym świecie, rozpoznaje i odpowiednio reaguje na sytuacje ryzykowne, dbając o wizerunek i dane osobowe.
Wychowanie fizyczne
Uczeń:
1) stosuje zasady bezpiecznego poruszania się pieszo, na rowerze, hulajnodze i rolkach, a także zna główne znaki drogowe,
2) stosuje zasady bezpieczeństwa w czasie aktywności plenerowych, w tym nad wodą, w lesie i górach.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Rozporządzenia Ministra Edukacji z 11 marca 2026 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym.

2.2. Moduł ekonomiczno-finansowy

Moduł ekonomiczno-finansowy w klasach I–III szkoły podstawowej koncentruje się na kompetencjach uczniów związanych z gospodarowaniem pieniędzmi i podejmowaniem codziennych decyzji zakupowych. Uczniowie m.in. wykonują obliczenia pieniężne oraz odczytują i analizują dane przedstawione za pomocą prostych tabel i diagramów. Istotnym elementem modułu jest także kształtowanie odpowiedzialnych postaw konsumenckich i ekologicznych, takich jak racjonalne korzystanie z zasobów, ograniczenie nadmiernej konsumpcji, rozpoznawanie wpływu reklamy i mediów na własne wybory oraz rozróżnianie potrzeb od zachcianek.

Tabela 3.

Moduł ekonomiczno-finansowy w klasach I–III szkoły podstawowej

Edukacja matematyczna
Uczeń:
1) posługuje się w codziennych sytuacjach jednostkami: złoty, grosz,
2) wykonuje w kontekstach praktycznych obliczenia pieniężne, m.in związane z budżetem domowym, zakupami, oszczędzaniem, a także odczytuje zapis dziesiętny cen towarów,
3) odczytuje i interpretuje dane przedstawione za pomocą prostych tabel i diagramów słupkowych,
4) wykorzystuje umiejętności matematyczne w codziennych sytuacjach, w tym sytuacjach zakupowych czy związanych z zarządzaniem kieszonkowym czy oszczędzaniem.
Edukacja przyrodnicza
Uczeń:
1) przejawia zachowania ukazujące racjonalne korzystanie z materiałów i minimalizujące negatywny wpływ na przyrodę, w tym ograniczające zachowania konsumpcyjne,
2) wyjaśnia konieczność oszczędzania zasobów Ziemi w codziennym życiu i proponuje własne pomysły takich działań poparte eksperymentami lub obserwacjami.
Edukacja społeczna
Uczeń:
1) rozpoznaje wpływ innych osób, a także mediów i reklamy na swoje decyzje dotyczące wydatków,
2) odróżnia polskie banknoty i monety od banknotów i monet innych państw oraz wie, że waluty można wymieniać,
3) nazywa różne formy i źródła dochodu w rodzinie i zauważa różnice w dochodach ludzi,
4) tworzy listę zakupów odróżniając potrzeby od pragnień (zachcianek), jest przygotowany do podejmowania prostych decyzji zakupowych uwzględniających dostępne środki oraz korzyści wynikające z oszczędzania,
5) wyjaśnia cel przechowywania pieniędzy w odpowiednich instytucjach finansowych.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Rozporządzenia Ministra Edukacji z 11 marca 2026 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym.

2.3. Moduł kultura

Moduł kultura jest szczególnie obecny w edukacji językowej i artystycznej. Obejmuje przede wszystkim poznawanie i interpretowanie różnych tekstów kultury, utworów muzycznych oraz dzieł sztuki, takich jak obrazy, rzeźby, ilustracje, filmy, fotografie. Uczniowie klas I–III szkoły podstawowej uczą się odwoływać do nich w rozmowie, np. o swoich emocjach oraz opiniach na temat postaw i zachowań własnych i innych osób. Ważnym elementem modułu jest również poznawanie wydarzeń, miejsc i postaci istotnych dla historii i współczesności społeczności lokalnej, Polski oraz Europy. Moduł uwzględnia ponadto zagadnienia związane ze świadomym uczestnictwem w życiu społeczności lokalnej oraz pielęgnowaniem tradycji i zwyczajów.

Tabela 4.

Moduł kultura w klasach I–III szkoły podstawowej

Edukacja językowa – polonistyczna
Uczeń:
1) wykorzystuje przeczytane teksty literackie i nieliterackie oraz inne teksty kultury do rozmowy i wspólnego działania,
2) analizuje i interpretuje wypowiedzi usłyszane w codziennych sytuacjach i w mediach, a także utwory wielomodalne, takie jak audiobook, słuchowisko, film,
3) recytuje wiersze oraz wygłasza z pamięci krótkie teksty prozatorskie,
4) rozwija zasób słownictwa, aby rozumieć czytane teksty literackie i nieliterackie dotyczące różnych obszarów wiedzy o świecie,
5) rozpoznaje i porządkuje zdarzenia w utworze fabularnym, identyfikuje ich wpływ na bohaterów, odróżnia postacie główne od drugoplanowych i wskazuje ich cechy,
6) odróżnia elementy świata fikcyjnego od rzeczywistości oraz w świecie fikcji elementy realistyczne od fantastycznych,
7) odczytuje znaczenia dosłowne i niedosłowne tekstu, w tym tekstu zawierającego środki stylistyczne, takie jak metafora, epitet, porównanie, rytm, rymy, oraz określa nastrój utworu,
8) przedstawia propozycję odczytania utworu literackiego i innego tekstu kultury,
9) wyszukuje w tekstach literackich fragmenty według niego najpiękniejsze, najważniejsze, trudne do zrozumienia,
10) czyta i charakteryzuje teksty, których lektura dostarcza mu przyjemności.

Tabela 4. cd.

Edukacja językowa – język obcy nowożytny
Uczeń:
1) wie, że ludzie posługują się różnymi językami i aby się z nimi porozumieć, trzeba się tych języków nauczyć,
2) rozpoznaje w swoim otoczeniu elementy różnych kultur (np. tradycji świątecznych, potraw, zabaw) i porównuje je ze sobą w języku polskim,
3) wyjaśnia znaczenie lub podaje odpowiednik w języku polskim bardzo prostych słów lub zwrotów z języka obcego nowożytnego i odwrotnie,
4) przedstawia w języku polskim ogólny sens bardzo prostego tekstu wysłuchanego lub przeczytanego w języku obcym nowożytnym.
Edukacja językowa – język mniejszości narodowej lub etnicznej
Uczeń:
1) korzysta z materiałów edukacyjnych i zasobów cyfrowych do poznawania języka i jego kontekstu kulturowego,
2) rozpoznaje symbole, stroje, potrawy i tradycje charakterystyczne dla swojej mniejszości narodowej lub etnicznej,
3) opowiada o sobie i swojej rodzinie w kontekście przynależności kulturowej i językowej,
4) uczestniczy w wydarzeniach szkolnych i lokalnych związanych z kulturą mniejszości,
5) tworzy prace plastyczne, teksty i wypowiedzi inspirowane historią i tradycją swojej społeczności,
6) wyraża szacunek dla języka i dziedzictwa kulturowego swojej mniejszości.
Edukacja językowa – język regionalny – język kaszubski
Uczeń:
1) recytuje wiersze, rymowanki, wygłasza z pamięci krótkie teksty prozatorskie, odgrywa dialogi, śpiewa piosenki – indywidualnie lub w grupie,
2) rozumie sens krótkich opowiadań, bajek i historyjek oraz prostych piosenek i wierszyków, szczególnie gdy są wspierane obrazkami, rekwizytami, ruchem, mimiką, gestami, dodatkowymi dźwiękami,
3) kształtuje swoją tożsamość kaszubską na podstawie kultury i tradycji swojej rodziny i najbliższej okolicy,
4) poznaje kulturę, historię, geografię, przyrodę i społeczność kaszubską w środowisku szkolnym i pozaszkolnym, w ramach wycieczek i warsztatów,

Tabela 4. cd.

5) uczestniczy w wydarzeniach szkolnych i lokalnych związanych z kulturą kaszubską,
6) wyraża szacunek dla języka i dziedzictwa kulturowego Kaszubów.
Edukacja matematyczna
Uczeń:
1) bada różne formy i kształty (np. ornamenty i wzory z kultury regionalnej i sztuki) w poszukiwaniu osi symetrii.
Edukacja społeczna
Uczeń:
1) przedstawia na podstawie własnych obserwacji terenowych i różnych źródeł podstawowe elementy krajobrazu lokalnego oraz zagospodarowania przestrzeni i opisuje ich wartość przyrodniczą i kulturową,
2) prezentuje wybrane wydarzenia, obiekty, miejsca i postaci z lokalnej, polskiej oraz europejskiej historii i teraźniejszości oraz wyjaśnia ich znaczenie,
3) prezentuje w różnych formach informacje o Polakach, którzy są przykładami postaw wartościowych etycznie, w tym dobra, odwagi, mądrości i patriotyzmu,
4) wskazuje wybrane święta państwowe, rozpoznaje zwyczaje lokalne, tradycyjne elementy kultury i języka oraz w miarę możliwości zachowuje je, uczestnicząc w życiu społecznym.
Edukacja artystyczna
Uczeń:
1) nazywa emocje wywoływane przez dzieło sztuki,
2) porównuje dzieła sztuki, uwzględniając różne kryteria, w tym barwę, nastrój,
3) opisuje wybrane dzieła sztuki, w tym obrazy, rzeźby, ilustracje, filmy, fotografie,
4) interpretuje znaczenie wybranych symboli lub elementów obecnych w dziele sztuki,
5) słucha, także aktywnie, utworów muzyki klasycznej, rozrywkowej i tradycyjnej z różnych kultur i epok,
6) śpiewa piosenki dziecięce, ludowe i okolicznościowe, hymn państwowy i wybrane pieśni patriotyczne,
7) wykonuje podstawowe kroki wybranych tańców narodowych lub ludowych,
8) interpretuje wybrane teksty kultury, w tym muzyczne i wizualne, i przekłada je na własny język artystyczny.

Tabela 4. cd.

Etyka
Uczeń:
1) formułuje proste oceny etyczne w odniesieniu do codziennych doświadczeń oraz poznanych tekstów kultury i uzasadnia je w dyskusji,
2) odróżnia działania, postawy i cele etycznie wartościowe od nieetycznych,
3) na podstawie codziennych doświadczeń i poznanych tekstów kultury formułuje normy moralne, w tym obowiązki moralne, wynikające z tych doświadczeń i tekstów.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Rozporządzenia Ministra Edukacji z 11 marca 2026 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym.

3. II etap edukacyjny – klasy IV–VIII szkoły podstawowej

Podstawa programowa kształcenia ogólnego dla klas IV–VIII szkoły podstawowej wybrane treści nauczania przypisuje do **6 modułów tematycznych**:

1. bezpieczeństwo i obrona,
2. ekonomiczno-finansowy,
3. kultura,
4. filozoficzny,
5. klimatyczny,
6. medialny.

3.1. Moduł bezpieczeństwo i obrona

Treści przypisane do modułu **bezpieczeństwo i obrona** są realizowane:

- w klasach IV–VI podczas zajęć praktyczno-technicznych,
- w klasach IV–VIII w czasie lekcji z wychowania fizycznego.

Zajęcia praktyczno-techniczne są okazją zarówno do doskonalenia umiejętności organizowania i bezpiecznego wykonywania zadań z wykorzystaniem narzędzi i urządzeń, jak i do przygotowania uczniów do samodzielnego poruszania się pieszo, rowerem, hulajnogą elektryczną lub innym urządzeniem transportu osobistego zgodnie z zasadami ruchu drogowego. Podczas zajęć uczniowie m.in. oceniają różne sytuacje na drodze oraz podejmują decyzje, stosując zasady pierwszeństwa przejazdu i inne przepisy ruchu drogowego. Uczą się również, jak należy zachować się w miejscu zdarzenia lub wypadku drogowego. Poznają obowiązkowe i zalecane wyposażenie roweru zgodne z obowiązującymi przepisami. Fakultatywnie uczniowie przygotowują się do egzaminu na kartę rowerową.

W module bezpieczeństwo i obrona ujęte są także treści przygotowujące uczniów do właściwego zachowania nad wodą i w górach o różnych porach roku, z troską o bezpieczeństwo własne i innych osób oraz o środowisko przyrodnicze. Te zagadnienia są realizowane podczas lekcji **wychowania fizycznego**.

Tabela 5.

Moduł bezpieczeństwo i obrona w klasach IV–VIII szkoły podstawowej

Zajęcia praktyczno-techniczne
Klasy IV–VI, uczeń:
1) stosuje podczas wykonywania zadań technicznych zasady bezpieczeństwa pracy indywidualnej i grupowej, wynikające z regulaminu pracowni technicznej i powszechnie stosowanych znaków informacji,
2) wykonuje czynności technologiczne wynikające z realizacji zadania, stosując narzędzia zgodnie z ich przeznaczeniem oraz przestrzegając zasad bezpieczeństwa i higieny pracy,
3) korzysta z narzędzi i urządzeń, przestrzegając ogólnych zasad bezpieczeństwa,
4) reguluje urządzenia techniczne zgodnie z instrukcjami obsługi oraz dostosowuje ich parametry do konkretnych warunków pracy,
5) wykonuje podstawowe czynności konserwacyjne w celu zapewnienia trwałości i niezawodności narzędzi i urządzeń,
6) rozpoznaje oznaki niesprawności narzędzi i urządzeń, wykonuje proste działania diagnostyczne i wyjaśnia wpływ ich stanu technicznego na bezpieczeństwo i efektywność pracy,
7) interpretuje zasady ruchu drogowego podczas poruszania się pieszo, rowerem, hulajnogą elektryczną lub urządzeniem transportu osobistego oraz rozpoznaje i właściwie reaguje na znaki i sygnały drogowe w różnych sytuacjach komunikacyjnych,
8) charakteryzuje etyczne aspekty uczestniczenia w ruchu drogowym, w tym szanuje innych uczestników ruchu drogowego i promuje zachowania sprzyjające bezpieczeństwu,
9) wyjaśnia warunki dopuszczenia do uczestnictwa w ruchu drogowym kierującego rowerem, hulajnogą elektryczną lub urządzeniem transportu osobistego, uwzględniając przepisy prawa i wymagania bezpieczeństwa (np. obowiązek stosowania kasków do 16 roku życia),
10) ocenia sytuacje na drodze, podejmuje decyzje, opierając się na regułach ustępowania pierwszeństwa, kierując się przepisami dotyczącymi ruchu drogowego,
11) wyjaśnia sposób zachowania się w miejscu zdarzenia lub wypadku drogowego, potrafi udzielić pierwszej pomocy oraz potrafi przekazać odpowiednim służbom informacje o wypadku,
12) omawia budowę roweru, hulajnogi elektrycznej oraz urządzenia transportu osobistego i wyjaśnia zasady działania jego poszczególnych układów w kontekście bezpieczeństwa i eksploatacji,
13) zna obowiązkowe i zalecane wyposażenie roweru zgodne z obowiązującymi przepisami,
14) omawia zasady eksploatacji i konserwacji roweru oraz kontroluje i reguluje elementy roweru wpływające na bezpieczeństwo jazdy,

Tabela 5. cd.

15) charakteryzuje zagrożenia wynikające z niewłaściwego zachowania w ruchu drogowym, w tym wpływ nadmiernej prędkości, spożywania alkoholu i innych środków odurzających, oraz negatywnego wpływu korzystania z różnych urządzeń elektronicznych podczas prowadzenia pojazdów,
16) przygotowuje się do egzaminu na kartę rowerową (fakultatywnie).
Wychowanie fizyczne
Klasa IV, uczeń:
1) wymienia osoby, do których należy zwrócić się o pomoc w sytuacji wystąpienia urazu ciała,
2) omawia zasady bezpiecznego zachowania nad wodą i w górach w różnych porach roku oraz zasady zachowania na terenach zielonych tak, aby kształtować postawy szacunku wobec środowiska przyrodniczego.
Klasy V–VI, uczeń:
1) omawia i stosuje zasady bezpiecznego zachowania nad wodą, w górach i na terenach zielonych, w różnych porach roku, oraz wyjaśnia, jak jego postawa i działania mogą wpływać na bezpieczeństwo własne, bezpieczeństwo innych oraz stan środowiska.
Klasy VII–VIII, uczeń:
1) poznaje próby sprawnościowe wchodzące w skład testów sprawności fizycznej stosowanych w trakcie rekrutacji do służb mundurowych i potrafi wyjaśnić, dlaczego są one istotne w pracy w tych służbach, wymienia przykłady innych aktywności zawodowych, w których jest wymagana wysoka sprawność fizyczna (np. sportowiec zawodowy, ratownik górski lub wodny, trener personalny, górnik) (fakultatywnie),
2) planuje aktywność fizyczną nad wodą, w górach i terenie zielonym, z uwzględnieniem zasad bezpieczeństwa i ochrony środowiska, oraz promuje postawy odpowiedzialnego zachowania wśród rówieśników.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Rozporządzenia Ministra Edukacji z 11 marca 2026 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym.

3.2. Moduł ekonomiczno-finansowy

Treści przypisane do modułu **ekonomiczno-finansowego** są realizowane:

- w klasach IV–VI i VII–VIII na lekcjach matematyki,
- w klasach IV–VI na zajęciach praktyczno-technicznych,
- w klasach VI–VII podczas zajęć z edukacji obywatelskiej,
- w klasach VII–VIII na lekcjach geografii.

Moduł ekonomiczno-finansowy stanowi integralną część nauczania **matematyki** w klasach IV–VIII. Jego celem jest rozwijanie nie tylko umiejętności rachunkowych, ale także świadomości finansowej uczniów przez wprowadzanie konkretnych zagadnień ekonomicznych. W klasach IV–VI uczniowie poznają podstawowe pojęcia finansowe: wartość pieniądza, cena, koszt, budżet, oszczędzanie, rabat, opłacalność. Nauka opiera się na przykładach bliskich uczniowi, takich jak zakupy, planowanie wycieczki czy zarządzanie kieszonkowym, z wykorzystaniem tabel, wykresów, symulacji oraz materiałów codziennego użytku (np. paragonów, ulotek). W klasach VII i VIII uczniowie analizują bardziej złożone zagadnienia, m.in. kredyty, raty, oprocentowanie, inflację, budżet domowy, średnie i mediany zarobków. Istotne jest rozwijanie umiejętności porównywania ofert, planowania wydatków i oceny opłacalności.

Moduł ekonomiczno-finansowy realizowany na **zajęciach praktyczno-technicznych** koncentruje się na rozwijaniu umiejętności planowania, oceny i racjonalnego wykonywania działań technicznych z uwzględnieniem kosztów, funkcjonalności oraz wpływu na środowisko. Uczniowie analizują projekty i wytwory techniczne, szacują koszty ich wykonania i eksploatacji, a także oceniają możliwości ograniczania wydatków, np. poprzez naprawę, konserwację czy ponowne wykorzystanie materiałów.

Ważnym elementem modułu jest również budowanie postawy odpowiedzialnej konsumpcji i gospodarowania zasobami zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju. Uczniowie poznają znaczenie recyklingu, ograniczania odpadów i oszczędnego korzystania z energii oraz analizują korzyści finansowe i zdrowotne wynikające z codziennych wyborów, np. korzystania z roweru jako środka transportu.

Moduł ekonomiczno-finansowy realizowany w ramach **edukacji obywatelskiej** koncentruje się na kilku kluczowych obszarach. Po pierwsze, obejmuje on finanse osobiste i rodzinne, gdzie uczeń ma wyjaśnić pojęcie budżetu domowego, opisać źródła dochodów oraz typowe wydatki. Kluczowe są zrozumienie wpływu własnych wyborów konsumenckich na oszczędności i finanse rodziny oraz dyskusja na temat odpowiedzialnych decyzji zakupowych. Uczniowie poznają również podstawowe prawa konsumenta, aby móc z nich korzystać w życiu codziennym. Po drugie, moduł dotyczy finansów publicznych. W odniesieniu do własnej gminy uczeń wskazuje najważniejsze źródła jej dochodów i wydatków, a także rozpoznaje konsekwencje tych decyzji dla otoczenia, z opcjonalnym przedstawieniem przykładów inicjatyw finansowanych z budżetów obywatelskich. Uczniowie poznają też zasady i konsekwencje polityki finansowej państwa. Analizują np. związek między wysokością podatków, budżetem państwa a jakością i dostępnością usług publicznych. Opcjonalnie, uczniowie wskazują najważniejsze źródła

dochodów i wydatków budżetu państwa oraz porównują modele państwa minimalnego i opiekuńczego. Ważnym elementem modułu ekonomiczno-finansowego są też gospodarcze współzależności globalne.

Moduł ekonomiczno-finansowy realizowany na lekcjach **geografii** dotyczy np. analizy czynników różnicujących poziom rozwoju społeczno-gospodarczego państw i jakość życia społeczeństw. Uczeń m.in. wyjaśnia znaczenie poszczególnych sektorów gospodarki w rozwoju swojego regionu, miejscowości zamieszkania, Polski, innych krajów europejskich. Charakteryzuje zmiany w strukturze polskiego przemysłu i wyszukuje sposoby podnoszenia jego konkurencyjności na rynku światowym. Przedstawia nierówności w poziomie rozwoju gospodarczego państw na świecie, ocenia działania społeczności międzynarodowej wspierające kraje uboższe. Moduł obejmuje również zagadnienia fakultatywne, takie jak wyjaśnianie wpływu przynależności Polski do Unii Europejskiej na funkcjonowanie sektorów rolnictwa, przemysłu i usług czy analiza czynników różnicujących poziom rozwoju gospodarczego poszczególnych regionów Polski.

Tabela 6.

Moduł ekonomiczno-finansowy w klasach IV–VIII szkoły podstawowej

Matematyka
Klasy IV–VI, uczeń:
1) oblicza cenę jednostkową i koszt zakupu kilku sztuk towaru, porównuje opłacalność różnych opcji zakupu (np. rabat, promocja, zakup w pakiecie),
2) wykonuje obliczenia pieniężne związane z codziennymi wydatkami, budżetem, oszczędzaniem, wymianą walut i porównywaniem cen, interpretuje dokumenty z jednostkami miar i cenami,
3) interpretuje dane przedstawione w tekście oraz za pomocą tabel, diagramów i wykresów, w tym wykresów wykonanych za pomocą linii ciągłej, w szczególności porównuje ceny, koszty i wydatki przedstawione w tabelach, na wykresach lub paragonach,
4) interpretuje dane dotyczące wydatków, oblicza ich średnią wartość oraz formułuje wnioski dotyczące opłacalności różnych rozwiązań.
Klasy VII–VIII, uczeń:
1) stosuje obliczenia procentowe do rozwiązywania problemów w kontekście praktycznym, w tym finansowym, takie jak obliczanie: cen po podwyżce lub przed jej podwyżką albo obniżką, odsetek dla rocznej lokaty, kosztów kredytu, wysokości podatków,
2) interpretuje zależność między dwiema wielkościami opisaną za pomocą wykresu, przykładowo zmianę pewnej wielkości w czasie, w tym: przebyta droga, wysokość wynagrodzeń, koszty życia, inflacja,
3) stosuje średnią arytmetyczną i medianę w kontekście praktycznym do porównania zestawów danych, w tym danych finansowych.

Tabela 6. cd.

Zajęcia praktyczno-techniczne
Uczeń:
1) indywidualnie lub w grupie dokonuje oceny wykonanych wytworów technicznych na podstawie ustalonych kryteriów, przy wykorzystaniu dostępnych źródeł informacji, analizując ich wpływ na środowisko i koszty realizacji (wymaganie przypisane też do modułu klimatycznego),
2) określa podstawowe wymagania wobec planowanego rozwiązania: funkcjonalność, wygodę, bezpieczeństwo, wybrane parametry, wpływ na środowisko i przewiduje koszty (wymaganie przypisane też do modułu klimatycznego),
3) ocenia jakość wytworów technicznych zgodnie z przyjętymi kryteriami – ocena bezpośrednia po ulepszeniu (wymaganie przypisane też do modułu klimatycznego),
4) czyta rysunek techniczny, ustala liczbę, kształt i wymiary elementów składowych, dobiera materiały i narzędzia, szacuje koszty wykonania na podstawie analizy projektu technicznego,
5) prezentuje wykonany wytwór techniczny, omawia zastosowane materiały i narzędzia, napotkane trudności, zdobyte umiejętności oraz możliwe usprawnienia, w tym dotyczące obniżenia kosztów (wymaganie przypisane też do modułu medialnego),
6) analizuje wpływ regularnej konserwacji urządzeń na ich żywotność i ograniczenie kosztów napraw urządzeń lub zakupu nowych,
7) tworzy wytwory techniczne, stosując podstawowe zasady ograniczania ilości odpadów według reguły: „przemyśl, odrzuć, ogranicz, użyj ponownie, poddaj recyklingowi, napraw" oraz uzasadnia znaczenie tych działań w ochronie środowiska (wymaganie przypisane też do modułu klimatycznego),
8) analizuje cykl życia wytworu technicznego, uwzględniając koszty środowiskowe i finansowe na każdym etapie (wymaganie przypisane też do modułu klimatycznego),
9) wykorzystuje ponownie materiały i naprawia proste urządzenia, stosując zasady racjonalnego gospodarowania energią i zasobami, segreguje odpady, wyjaśnia wpływ tych działań na środowisko i oszczędności w gospodarstwie domowym (wymaganie przypisane też do modułu klimatycznego),
10) porównuje koszty zakupu, eksploatacji i konserwacji roweru z innymi środkami transportu oraz analizuje korzyści finansowe i zdrowotne wynikające z codziennego korzystania z roweru.
Edukacja obywatelska
Uczeń:
1) wyjaśnia, czym jest budżet domowy, opisuje źródła dochodów i typowe wydatki w gospodarstwie domowym, wyjaśnia wpływ własnych wyborów konsumenckich na finanse rodziny i własne oszczędności, dyskutuje na temat odpowiedzialnych decyzji zakupowych,
2) potrafi odpowiedzialnie i bezpiecznie korzystać z dostępnych niepełnoletnim produktów finansowych, podaje przykłady podstawowych praw konsumenta i korzysta z nich w sytuacjach życia codziennego,

Tabela 6. cd.

3) na przykładzie własnej gminy wskazuje najważniejsze źródła jej dochodów oraz najważniejsze wydatki, rozpoznaje konsekwencje decyzji dotyczących wydatków gminy dla swojego otoczenia, przedstawia przykłady realizacji lokalnych inicjatyw mieszkańców finansowanych z budżetów obywatelskich (wymaganie do wyboru),
4) wyjaśnia pojęcia państwa i narodu oraz różnice między obywatelstwem a narodowością, tłumaczy, do czego państwo jest potrzebne obywatelom, i opisuje związek między wysokością podatków, budżetem państwa a dostępnością i jakością usług publicznych,
5) wskazuje najważniejsze źródła dochodów oraz najważniejsze wydatki budżetu państwa, porównuje modele państwa opiekuńczego i minimalnego, oceniając konsekwencje dla życia obywateli, formułuje opinię w tej sprawie i dyskutuje o niej (wymaganie do wyboru),
6) rozpoznaje przejawy gospodarczych współzależności globalnych, opisuje ich konsekwencje dla społeczności lokalnej i mieszkańców innych państw, wskazuje działania w duchu świadomej konsumpcji lub patriotyzmu gospodarczego mogące mieć pozytywny wpływ na te zależności, w miarę możliwości podejmuje takie działania.
Geografia
Uczeń:
1) identyfikuje zmiany na rynku pracy wynikające z uwarunkowań demograficznych, gospodarczych i technologicznych,
2) przewiduje konsekwencje senioralizacji i depopulacji dla rozwoju gospodarczego i jakości życia,
3) wyjaśnia znaczenie poszczególnych sektorów gospodarki w rozwoju swojego regionu lub miejscowości zamieszkania, Polski i innych krajów Europy,
4) charakteryzuje zmiany w strukturze przemysłu Polski oraz wyszukuje przejawy podnoszenia jego konkurencyjności na rynkach światowych,
5) na wybranych przykładach wyjaśnia znaczenie poszczególnych działów usług, w tym transportu, w rozwoju społeczno-gospodarczym Polski,
6) wyjaśnia wpływ przynależności Polski do Unii Europejskiej na funkcjonowanie sektorów rolnictwa, przemysłu i usług (wymaganie do wyboru),
7) wyjaśnia znaczenie przemysłu i usług zaawansowanych technologii w rozwoju gospodarczym Polski i Europy na przykładach wybranych przedsiębiorstw (wymaganie do wyboru),
8) wyjaśnia różnice gospodarcze między regionami Polski oraz wykazuje wpływ innowacyjności i przedsiębiorczości na ich gospodarkę (wymaganie do wyboru),

Tabela 6. cd.

9) przedstawia nierówności w poziomie rozwoju gospodarczego świata oraz ocenia działania społeczności międzynarodowej wspierające kraje o niższym poziomie rozwoju w przeciwdziałaniu problemom społecznym,
10) ocenia wpływ globalnych procesów ekonomicznych na środowisko przyrodnicze i społeczeństwa krajów na wybranych przykładach (wymaganie do wyboru).

Źródło: opracowanie własne na podstawie Rozporządzenia Ministra Edukacji z 11 marca 2026 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym.

3.3. Moduł kultura

Treści przypisane do modułu **kultura** są realizowane:

- w klasach IV–VI i VII–VIII na lekcjach języka polskiego i historii,
- w klasach IV–VII na lekcjach muzyki i plastyki.

Wiedza i umiejętności zdobyte w trakcie realizacji modułu kultura mają przygotować uczniów do aktywnego i świadomego uczestnictwa w kulturze oraz do rozumienia jej znaczenia dla budowania dobrostanu i poczucia tożsamości. Moduł koncentruje się na poznawaniu dziedzictwa kulturowego Polski, Europy i świata, rozwijaniu wrażliwości estetycznej, pielęgnowaniu tradycji lokalnych i narodowych oraz analizie różnorodnych tekstów kultury.

Na lekcjach z **języka polskiego** uczniowie doskonalą umiejętność interpretowania tekstów należących do różnych dziedzin sztuki, m.in. literatury, filmu, teatru, muzyki i komiksu. Rozmawiają także o roli języka, symboli i literatury w budowaniu tożsamości narodowej oraz o znaczeniu twórczości i uczestnictwa w kulturze dla dobrostanu i odporności psychicznej.

Historia wykorzystuje teksty kultury do poznawania i interpretowania przeszłości. Uczniowie poznają historię swojej okolicy, sylwetki ważnych osób oraz znaczenie ochrony zabytków i dziedzictwa kulturowego. Analizują również wpływ dawnych cywilizacji i przemian kulturowych na współczesną Europę oraz rolę wydarzeń i postaci historycznych w budowaniu tożsamości narodowej.

Muzyka skupia się na wykonywaniu utworów z różnych repertuarów – tradycyjnego, ludowego, patriotycznego, popularnego i klasycznego. Na lekcjach muzyki uczniowie analizują charakter i funkcje słuchanej muzyki (np. rozrywkowej, obrzędowej) oraz poznają kontekst

historyczny i kulturowy polskiej muzyki tradycyjnej, tańców narodowych i twórczości wybitnych kompozytorów, takich jak Fryderyk Chopin czy Ignacy Jan Paderewski.

Na **plastyce** uczniowie rozwijają umiejętność wyrażania ważnych tematów społecznych poprzez działania artystyczne oraz poznają różne dziedziny sztuki, w tym sztuki performatywne. Uczą się rozpoznawać i porównywać dzieła architektury i sztuki plastycznej z różnych epok i kręgów kulturowych. Analizują także rolę obrazu w mediach i reklamie, opisują dzieła sztuki językiem plastycznym oraz zwracają uwagę na estetykę otoczenia i inspiracje sztuką ludową.

Tabela 7.

Moduł kultura w klasach IV–VIII szkoły podstawowej

Język polski
Klasy IV–VI, uczeń:
1) przedstawia uzasadnioną propozycję odczytania tekstów należących do różnych sztuk, w tym literatury, filmu, teatru, komiksu, muzyki, sztuk plastycznych, audialnych i audiowizualnych.
Klasy VII–VIII, uczeń:
1) interpretuje teksty należące do różnych sztuk, w tym literatury, filmu, teatru, komiksu, sztuk plastycznych, audialnych i audiowizualnych, z wykorzystaniem różnorodnych kontekstów,
2) opisuje dzieło sztuki (np. obraz, grafikę, rzeźbę, fotografię, utwór muzyczny) z wykorzystaniem elementów interpretacji,
3) omawia znaczenie symboli, języka i literatury w budowaniu tożsamości narodowej,
4) określa znaczenie własnej twórczości i uczestnictwa w kulturze w budowaniu odporności psychicznej.
Historia
Klasy IV–VI, uczeń:
1) wskazuje podobieństwa i różnice między historią a fikcją literacką i dziejami legendarnymi,
2) podaje przykłady źródeł historycznych,
3) zbiera i przedstawia informacje oraz pamiątki na temat swojej rodziny,
4) przedstawia historię swojej okolicy, wymienia postacie szczególnie dla niej zasłużone i identyfikuje formy ich upamiętnienia,
5) wskazuje wybrane zabytki historyczne w swoim regionie, wyjaśnia ich znaczenie i konieczność ich ochrony,
6) przedstawia osiągnięcia cywilizacji egipskiej, używając pojęć: astronomia, matematyka, medycyna i wyjaśnia jej wpływ na współczesną Europę,

Tabela 7. cd.

7) wyjaśnia rolę pisma dla rozwoju cywilizacji oraz ocenia jego znaczenie w życiu współczesnego człowieka,
8) przedstawia osiągnięcia cywilizacji greckiej, używając pojęć: demokracja, filozofia, igrzyska olimpijskie, mitologia, teatr, i wyjaśnia jej wpływ na współczesną Europę (wymaganie przypisane też do modułu filozoficznego),
9) przedstawia osiągnięcia cywilizacji rzymskiej, używając pojęć: akwedukt, amfiteatr, cesarstwo, łacina, łuk triumfalny, prawo rzymskie, republika, i wyjaśnia jej wpływ na współczesną Europę,
10) przedstawia założenia religii chrześcijańskiej, używając pojęć: dekalog, judaizm, Mesjasz, monoteizm,
11) przedstawia osiągnięcia średniowiecznej Europy, używając pojęć: sztuka gotycka, sztuka romańska, uniwersytet, i wyjaśnia ich wpływ na współczesną Europę,
12) wskazuje zabytki sztuki romańskiej i gotyckiej w Polsce, w tym we własnym lub wybranym regionie, oraz formułuje i uzasadnia opinię na temat konieczności ich ochrony,
13) wyjaśnia wpływ rządów Jadwigi i Władysława Jagiełły na odnowienie Akademii Krakowskiej,
14) analizując teksty kultury, przedstawia Zawiszę Czarnego jako ideał rycerza średniowiecznego, formułuje i uzasadnia opinię na temat aktualności etosu rycerskiego i poddaje ją pod dyskusję,
15) przedstawia przemiany światopoglądowe w epoce renesansu, używając pojęć: humanizm, reformacja, renesans,
16) ocenia zasadność określenia „złoty wiek" dla Polski i Litwy w XVI w. z perspektywy reprezentantów różnych grup mieszkańców,
17) wskazuje zabytki sztuki renesansowej w państwie polsko-litewskim, w tym we własnym lub w wybranym regionie, formułuje i uzasadnia opinię na temat konieczności ich ochrony oraz przedstawia rozwój kultury i nauki, w tym uwzględniając postacie: Mikołaja Gomółki, Jana Kochanowskiego, Mikołaja Kopernika i Mikołaja Reja (wymaganie przypisane też do modułu filozoficznego),
18) wskazuje zabytki sztuki barokowej w Polsce, w tym we własnym lub w wybranym regionie, formułuje i uzasadnia opinię na temat konieczności ich ochrony oraz przedstawia kulturę sarmacką, używając pojęć: dwór, kontusz, portret trumienny,
19) analizując źródła, na wybranych przykładach przedstawia warunki życia codziennego i obyczaje różnych warstw społecznych Rzeczypospolitej w XVIII w.,
20) porównuje realizację idei oświeceniowych w Rzeczypospolitej Obojga Narodów i Królestwie Prus, używając pojęć: absolutyzm oświecony, Komisja Edukacji Narodowej, militaryzm,
21) przedstawia rozwój kultury i nauki w Rzeczypospolitej [w] okresie oświecenia, w tym uwzględniając postacie: Izabeli Czartoryskiej, Hugona Kołłątaja, Stanisława Augusta Poniatowskiego, Jana i Jędrzeja Śniadeckich (wymaganie przypisane też do modułu filozoficznego),

Tabela 7. cd.

22) analizując teksty kultury, ocenia znaczenie powstania kościuszkowskiego w polskiej pamięci historycznej,
23) analizując źródła, na wybranych przykładach wyjaśnia wpływ rozwoju edukacji, prasy i instytucji kultury w II połowie XIX w. na kształtowanie tożsamości i postaw Europejczyków, formułuje opinię na ten temat i poddaje ją pod dyskusję,
24) analizując teksty kultury, ocenia przemiany w życiu codziennym różnych grup ludności, zmiany w wyglądzie i funkcjach przestrzeni miejskiej w II połowie XIX w. oraz identyfikuje przykłady tych zmian widoczne współcześnie,
25) analizując źródła, wskazuje odwołania historyczne obecne w *Mazurku Dąbrowskiego* i wyjaśnia wpływ tekstu na budowanie wspólnoty narodowej i państwowej,
26) analizując teksty kultury, na wybranych przykładach porównuje sytuację gospodarczą, kulturalną i społeczną w zaborach, politykę zaborców wobec mieszkańców ziem dawnej Rzeczypospolitej oraz postawy mieszkańców wobec polityki zaborców,
27) wyjaśnia znaczenie terminu Wielka Emigracja oraz wskazuje jej polityczną i kulturową rolę, w tym uwzględniając postacie: Fryderyka Chopina, Joachima Lelewela, Adama Mickiewicza i Juliusza Słowackiego (wymaganie przypisane też do modułu filozoficznego),
28) analizując teksty kultury, ocenia znaczenie powstania listopadowego w polskiej pamięci historycznej,
29) analizując teksty kultury, ocenia znaczenie powstania styczniowego w polskiej pamięci historycznej,
30) analizując teksty kultury, na wybranych przykładach porównuje sytuację gospodarczą, kulturalną i społeczną ziem polskich, politykę władz wobec mieszkańców ziem polskich i postawy mieszkańców wobec polityki władz w II połowie XIX w. oraz identyfikuje współczesne konsekwencje tych zjawisk,
31) wyjaśnia wpływ braku własnego państwa na działalność kulturalno-naukową, w tym uwzględniając dokonania Marii Skłodowskiej-Curie, Ignacego Łukasiewicza oraz twórczość Marii Konopnickiej, Jana Matejki i Henryka Sienkiewicza (wymaganie przypisane też do modułu filozoficznego).
Klasy VII–VIII, uczeń:
1) przedstawia zmiany warunków życia codziennego w Europie w okresie międzywojennym, używając pojęć: emancypacja i kultura masowa,
2) analizując teksty kultury, wyjaśnia szanse i zagrożenia oraz identyfikuje osiągnięcia procesu integracji państwa polskiego w zakresie gospodarczym, kulturalnym, narodowym i społecznym,
3) analizując teksty kultury, na wybranych przykładach przedstawia zmiany położenia kobiet z różnych grup społecznych i ich formy aktywności w życiu społecznym, gospodarczym i kulturalnym w II RP,
4) przedstawia rozwój kultury i nauki w II RP oraz wpływ Polaków na rozwój kultury i nauki światowej, w tym uwzględniając postacie: Stefana Banacha, Jana Czochralskiego, Kazimierza Funka, Jana Kiepury, Haliny Konopackiej, Janusza Korczaka, Poli Negri i Alfreda Tarskiego (wymaganie przypisane też do modułu filozoficznego),

Tabela 7. cd.

5) analizując teksty kultury, porównuje obraz II wojny światowej w pamięci wybranych narodów i polityce historycznej wybranych państw,
6) analizując źródła, na wybranych przykładach porównuje warunki życia codziennego różnych grup społecznych podczas okupacji w czasie II wojny światowej i różne postawy wobec działań okupantów,
7) analizując źródła, na wybranych przykładach przedstawia zimnowojenną rywalizację na polach nauki, sportu i kultury,
8) analizując teksty kultury dotyczące wybranego konfliktu okresu zimnej wojny, ocenia wiarygodność przekazu i identyfikuje punkt widzenia autorów,
9) analizując źródła, na wybranych przykładach przedstawia przemiany społeczne i kulturowe w krajach Europy Zachodniej po II wojnie światowej,
10) analizując teksty kultury, przedstawia zmiany warunków życia codziennego w Europie Zachodniej po II wojnie światowej,
11) analizując teksty kultury, przedstawia życie codzienne w wybranych krajach bloku wschodniego i porównuje je z życiem w zachodniej części kontynentu,
12) analizując teksty kultury, przedstawia życie codzienne w Polsce [w] latach 1956–1979, uwzględniając role społeczne kobiet i mężczyzn,
13) identyfikuje i opisuje w swoim regionie miejsca pamięci związane z wybranymi wydarzeniami z lat 1956–1979 oraz formułuje i uzasadnia opinię na temat konieczności ich ochrony,
14) analizując teksty kultury, przedstawia życie codzienne w Polsce w latach 1980–1988, uwzględniając role społeczne kobiet i mężczyzn,
15) identyfikuje w swoim regionie i opisuje miejsca pamięci związane z wybranymi wydarzeniami z lat 1980–1988 oraz formułuje i uzasadnia opinię na temat konieczności ich ochrony,
16) analizując teksty kultury, porównuje różne pamięci o przemianach po 1989 r.,
17) przedstawia rozwój kultury i nauki w III RP oraz wpływ Polaków na rozwój kultury i nauki światowej, uwzględniając postacie: Czesława Miłosza, Krzysztofa Pendereckiego, Józefa Rotblata, Wisławy Szymborskiej, Olgi Tokarczuk.
Muzyka
Uczeń:
1) wykonuje zróżnicowane utwory, m.in. z repertuaru tradycyjnego, ludowego, patriotycznego, popularnego, klasycznego, a także realizuje własne propozycje repertuarowe,
2) zachowuje się zgodnie z zasadami obowiązującymi w danym kontekście kulturowym podczas uczestnictwa w różnorodnych wydarzeniach muzycznych,

Tabela 7. cd.

3) dzieli się swoimi doświadczeniami, wypowiada się na ich temat, używając wybranych pojęć związanych z głosami ludzkimi i technikami wokalnymi, formami (np. piosenka, pieśń, kanon, koncert, symfonia), gatunkami i stylami muzycznymi (np. opera, balet, musical, muzyka filmowa, tradycyjna, pop, rock, jazz, hip-hop), rodzajami zespołów wykonawczych (muzyka wokalna, instrumentalna, wokalno-instrumentalna, solo, w zespole, w chórze, w orkiestrze i inne),
4) określa funkcje słuchanej muzyki (np. rozrywkowa, religijna, obrzędowa, sygnalizacyjna) zgodne z jej charakterem i kontekstem,
5) analizuje charakter i przebieg zróżnicowanych stylistycznie utworów, odnajduje cechy charakterystyczne i wypowiada się na ich temat, stosuje przy tym podstawowe pojęcia dotyczące elementów muzyki,
6) wyjaśnia, jaką rolę odgrywa muzyka w mediach, reklamie, filmie, grach komputerowych, podaje lub tworzy przykłady jej zastosowania i oddziaływania na odbiorcę,
7) wykorzystuje pojęcia dotyczące teatru muzycznego: scenografia, choreografia, libretto, akt, scena, uwertura, aria, podaje przykłady utworów scenicznych i określa ich gatunek (wymaganie do wyboru),
8) opisuje w słuchanych utworach treści niezwiązane z muzyką (np. fabuła, ilustracyjność, emocjonalność, wartości i powiązania z innymi obszarami wiedzy oraz działaniami artystycznymi), formułuje nieoczywiste pytania i dociekliwie szuka na nie odpowiedzi (wymaganie do wyboru),
9) określa i uzasadnia swoje preferencje muzyczne, poszukuje informacji o wybranych przez siebie twórcach i wykonawcach oraz prezentuje je innym,
10) rozpoznaje melodię i słowa hymnu państwowego i wykonuje go z zachowaniem należytej postawy, wyjaśnia okoliczności jego powstania i wykonywania,
11) wykonuje wybrane pieśni patriotyczne i na podstawie samodzielnie wyszukanych informacji wyjaśnia ich kontekst historyczny, formułuje opinię na temat ich roli dawniej i obecnie oraz wskazuje utwory współczesne o podobnej funkcji,
12) omawia cechy polskiej muzyki tradycyjnej i wskazuje je w utworach z różnych okresów historycznych, w tym ze współczesności, stosuje wybrane pojęcia związane z folklorem, wyszukuje samodzielnie informacje na temat tradycji własnego regionu,
13) rozpoznaje w słuchanych lub oglądanych utworach polskie tańce narodowe; wskazuje ich charakterystyczne cechy i kontekst kulturowy,
14) rozpoznaje wybrane utwory Fryderyka Chopina i innych kompozytorów polskich, formułuje opinię na temat znaczenia ich twórczości dla polskiej i światowej kultury dawniej i współcześnie,
15) formułuje opinię na temat działalności artystycznej Ignacego Jana Paderewskiego, wyjaśnia jej znaczenie dla odzyskania przez Polskę niepodległości i porównuje z przykładami działalności współczesnych artystów zaangażowanych społecznie,

Tabela 7. cd.

16) samodzielnie wyszukuje informacje na temat tradycji muzycznych przynajmniej dwóch innych kultur, w tym jednej pozaeuropejskiej, porównuje je z polskimi tradycjami muzycznymi i formułuje na ich temat opinię, szanując różnorodność tych tradycji,
17) dokumentuje i prezentuje elementy dziedzictwa muzycznego swojej rodziny, szkoły lub społeczności, wykorzystuje dowolne formy ekspresji i dowolną technologię (wymaganie do wyboru),
18) wskazuje przykłady wykorzystywania muzyki w działaniach społecznych i sam lub we współpracy z innymi wykorzystuje muzykę w sprawie istotnej dla niego lub społeczności (wymaganie do wyboru),
19) rozpoznaje po jednym utworze muzycznym z sześciu różnych okresów historycznych: średniowiecza, renesansu, baroku, klasycyzmu, romantyzmu i muzyki XX–XXI w., identyfikuje kompozytora, określa zespół wykonawczy i inne cechy charakterystyczne utworu (wymaganie do wyboru).
Plastyka
Uczeń:
1) wypowiada się na ważny dla niego temat społeczny przez działanie artystyczne,
2) rozpoznaje podstawowe rodzaje sztuk performatywnych i podejmuje działanie twórcze w wybranej formie,
3) inspiruje się sztuką ludową oraz kulturą różnych regionów Polski i świata, tworząc prace plastyczne,
4) opisuje warstwę wizualną wybranego spektaklu teatralnego i projektuje związaną z nim dowolną formę grafiki użytkowej (np. plakat teatralny, program teatralny, zaproszenie) (wymaganie do wyboru),
5) opowiada o sobie i swojej społeczności za pomocą wybranego grupowego działania teatralnego z użyciem elementów oprawy plastycznej (np. rekwizytów, kostiumów, masek) (wymaganie do wyboru),
6) opowiada interesującą go historię, tworząc krótką formę filmową lub animację (wymaganie do wyboru),
7) rozpoznaje dzieła architektury i sztuk plastycznych należące do dziedzictwa kulturowego Polski, Europy i świata,
8) porównuje dzieła sztuki z różnych okresów historycznych, takich jak prehistoria, starożytność, średniowiecze, nowożytność, współczesność, oraz wskazuje, jak sztuka odpowiada na potrzeby i charakter swojej epoki,
9) określa rolę środków plastycznych w mediach, reklamie, filmie, grach komputerowych oraz omawia przykłady ich zastosowania i oddziaływania na odbiorcę,

Tabela 7. cd.

10) opisuje obraz lub inne dzieło sztuki z wykorzystaniem pojęć języka plastycznego, takich jak linia, barwa, gama barwna, plama, kształt, kontur, światłocień, kompozycja, perspektywa, walor, bryła, faktura,
11) interpretuje dzieła sztuki współczesnej i podejmuje dyskusję na temat różnych interpretacji tych dzieł,
12) opisuje wrażenia estetyczne wywołane odbiorem dzieła sztuki, podejmuje dyskusję na ich temat,
13) opowiada i dzieli się z innymi uczniami swoimi doświadczeniami i wrażeniami jako twórca prac plastycznych,
14) wyjaśnia, czym jest inspiracja, oryginał, kopia, reprodukcja i falsyfikat, wykorzystuje te pojęcia w rozmowach na temat bieżących lub historycznych wydarzeń dotyczących sztuki,
15) rozpoznaje dziedziny sztuki użytkowej, takie jak wzornictwo przemysłowe, ceramika, meblarstwo, elementy małej architektury, grafika i projektowanie, w tym grafika komputerowa, i ocenia wybrane obiekty sztuki użytkowej pod względem estetycznym i funkcjonalnym,
16) charakteryzuje i ocenia estetykę otoczenia: architekturę, małą architekturę i architekturę krajobrazu w przestrzeni publicznej, formułuje i uzasadnia swoją opinię oraz podejmuje dyskusję na ten temat,
17) opisuje swoje wrażenia z lokalnego wydarzenia kulturalnego, w którym brał udział, i formułuje jego ocenę,
18) rozpoznaje w kulturze popularnej źródła inspiracji sztuką dawną i współczesną,
19) dostrzega obecność sztuki i elementów plastycznych w otaczającej go przestrzeni i codziennym życiu (np. w architekturze, przedmiotach codziennego użytku, wystroju wnętrz, reklamie, modzie), dzieli się swoimi spostrzeżeniami i dyskutuje na ten temat.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Rozporządzenia Ministra Edukacji z 11 marca 2026 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym.

3.4. Moduł filozoficzny

Treści przypisane do modułu **filozoficznego** są realizowane:

- w klasach IV–VI i VII–VIII na lekcjach języka polskiego i historii.

Moduł filozoficzny stanowi wprowadzenie do filozofii. Rozbudza ciekawość poznawczą, zachęca do samodzielnego myślenia, stawiania pytań (np. o wartości) oraz udziału w dyskusji poprzez formułowanie opinii i uzasadnianie własnego stanowiska. Rozwija kulturę dialogu, umiejętność słuchania innych i szacunek dla odmiennych poglądów. Uczniowie dostrzegają obecność pytań filozoficznych w literaturze, kulturze i codziennym życiu. Analizując teksty oraz zjawiska

społeczne i kulturowe, podejmują refleksję nad takimi pojęciami, jak dobro, sprawiedliwość, wolność, odpowiedzialność i tożsamość. Poznają również wybrane postacie oraz idee filozoficzne istotne dla kultury polskiej i europejskiej.

Moduł filozoficzny realizowany na lekcjach **języka polskiego** rozwija refleksyjność, samodzielne myślenie oraz kulturę dialogu. Uczniowie uczą się dyskutować, argumentować i krytycznie analizować różne zagadnienia, a także wyrażać i uzasadniać własne opinie. Ważnym elementem jest rozmowa o wartościach – zarówno osobistych, jak i uniwersalnych – często na podstawie tekstów literackich i nieliterackich. Moduł pomaga również lepiej rozumieć funkcjonowanie we wspólnotach, takich jak rodzina, szkoła, społeczność lokalna czy naród, oraz dostrzegać własną rolę w tych grupach.

Lekcje **historii** zachęcają uczniów do refleksji nad postawami ludzi, odpowiedzialnością i zmianami społecznymi. Uczniowie poznają wybrane idee filozoficzne oraz uczą się oceniać wydarzenia i postacie historyczne w kontekście etycznym i społecznym. Analizują m.in. dorobek filozofii greckiej, myśl oświecenia, pozytywizm oraz proces emancypacji kobiet. Historia pomaga także zrozumieć rozwój kultury i nauki w różnych epokach oraz kształtuje szacunek dla wartości uniwersalnych i ich znaczenia dla życia we wspólnocie.

Tabela 8.

Moduł filozoficzny w klasach IV–VIII szkoły podstawowej

Język polski
Klasy IV–VI, uczeń:
1) wyraża i uzasadnia swoje stanowisko w rozmowie,
2) opisuje istotne dla siebie wartości i prezentuje stanowisko wobec uniwersalnych wartości,
3) omawia różne aspekty doświadczenia wspólnotowego, w tym dotyczące ich wartości w odniesieniu do różnych wspólnot, takich jak rodzina, społeczność szkolna, lokalna, narodowa,
4) określa role, jakie odgrywa w różnych wspólnotach, w tym w rodzinie, szkole, grupie rówieśniczej, kraju itd.
Klasy VI–VIII, uczeń:
1) wyraża refleksję o charakterze filozoficznym inspirowaną tekstami,
2) wykorzystuje pojęcia: relacje, wartości uniwersalne, wspólnota, rodzina, społeczność szkolna, społeczność lokalna, naród, tożsamość narodowa, tożsamość osobista, współpraca w grupie, autorefleksja, odporność psychiczna, empatia, dialog, solidarność społeczna oraz dobro wspólne,

Tabela 8. cd.

3) zapoznaje się ze zróżnicowanymi tematycznie i gatunkowo tekstami, w tym: […] b) wypowiedziami i przekazami medialnymi: relacjonującymi (np. wiadomość prasowa, reportaż, sprawozdanie), wyrażającymi stanowisko (np. felieton, przemówienie), popularnonaukowymi i filozoficznymi.
Historia
Klasy IV–VI, uczeń:
1) przedstawia osiągnięcia cywilizacji greckiej, używając pojęć: demokracja, filozofia, igrzyska olimpijskie, mitologia, teatr, i wyjaśnia jej wpływ na współczesną Europę (wymaganie przypisane też do modułu kultura),
2) wskazuje zabytki sztuki renesansowej w państwie polsko-litewskim, w tym we własnym lub w wybranym regionie, formułuje i uzasadnia opinię na temat konieczności ich ochrony oraz przedstawia rozwój kultury i nauki, w tym uwzględniając postacie: Mikołaja Gomółki, Jana Kochanowskiego, Mikołaja Kopernika i Mikołaja Reja (wymaganie przypisane też do modułu kultura),
3) przedstawia idee epoki oświecenia, używając pojęć: filozofia, trójpodział władzy, umowa społeczna, wiek rozumu,
4) przedstawia rozwój kultury i nauki w Rzeczypospolitej okresie oświecenia, w tym uwzględniając postacie: Izabeli Czartoryskiej, Hugona Kołłątaja, Stanisława Augusta Poniatowskiego, Jana i Jędrzeja Śniadeckich (wymaganie przypisane też do modułu kultura),
5) przedstawia przemiany w życiu społecznym w II połowie XIX w., używając pojęć: emancypacja kobiet, filozofia pozytywizmu, higiena, postęp naukowo-techniczny, powszechność nauczania, urbanizacja, oraz identyfikuje wpływ wybranych procesów na współczesność.
6) wyjaśnia znaczenie terminu Wielka Emigracja oraz wskazuje jej polityczną i kulturową rolę, w tym uwzględniając postacie: Fryderyka Chopina, Joachima Lelewela, Adama Mickiewicza i Juliusza Słowackiego (wymaganie przypisane też do modułu kultura),
7) wyjaśnia wpływ braku własnego państwa na działalność kulturalno-naukową, w tym uwzględniając dokonania Marii Skłodowskiej-Curie, Ignacego Łukasiewicza oraz twórczość Marii Konopnickiej, Jana Matejki i Henryka Sienkiewicza (wymaganie przypisane też do modułu kultura).
Klasy VII–VIII, uczeń:
1) przedstawia rozwój kultury i nauki w II RP oraz wpływ Polaków na rozwój kultury i nauki światowej, w tym uwzględniając postacie: Stefana Banacha, Jana Czochralskiego, Kazimierza Funka, Jana Kiepury, Haliny Konopackiej, Janusza Korczaka, Poli Negri i Alfreda Tarskiego (wymaganie przypisane też do modułu kultura),
2) przedstawia specyfikę sytuacji gospodarczej, społecznej i politycznej w PRL w latach 1956–1979, używając terminów: obchody milenijne, opozycja demokratyczna, „polskie miesiące", propaganda sukcesu, w tym uwzględniając postacie: Jacka Kuronia, Jana Olszewskiego, Karola Wojtyły (Jana Pawła II), Stefana Wyszyńskiego.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Rozporządzenia Ministra Edukacji z 11 marca 2026 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym.

3.5. Moduł klimatyczny

Treści przypisane do modułu **klimatycznego** są realizowane:

- w klasach IV–VI na lekcjach przyrody i zajęciach praktyczno-technicznych,
- w klasach IV–VI i VII–VIII na zajęciach z edukacji zdrowotnej,
- w klasach VII–VIII na lekcjach biologii, chemii, fizyki i geografii.

Moduł klimatyczny jest szeroko obecny w treściach nauczania różnych przedmiotów. Koncentruje się na ochronie środowiska, zmianie klimatu oraz zrównoważonym rozwoju. Obejmuje zagadnienia związane z zanieczyszczeniem powietrza i wody, suszami i powodziami, wpływem działalności człowieka na ekosystemy i różnorodność biologiczną, a także z transformacją energetyczną i odnawialnymi źródłami energii. Jego celem jest nie tylko przekazywanie wiedzy o współczesnych wyzwaniach środowiskowych, lecz także kształtowanie postaw odpowiedzialności za środowisko, racjonalnego korzystania z zasobów oraz świadomej konsumpcji.

W klasach IV–VI szkoły podstawowej tematyka modułu klimatycznego jest obecna na lekcjach przyrody, zajęciach praktyczno-technicznych oraz edukacji zdrowotnej. Na **przyrodzie** uczniowie korzystają z różnych źródeł informacji, aby oceniać jakość powietrza w najbliższej okolicy i analizować jego wpływ na zdrowie człowieka. Omawiają przyczyny powstawania smogu oraz czynniki sprzyjające temu zjawisku. Poznają także wpływ działalności człowieka na środowisko przyrodnicze, rośliny i zwierzęta. Rozmawiają również o efekcie cieplarnianym, zanieczyszczeniu wód, utracie różnorodności biologicznej oraz znaczeniu odnawialnych źródeł energii.

Na **zajęciach praktyczno-technicznych** uczą się projektować i oceniać rozwiązania techniczne z uwzględnieniem ich wpływu na środowisko oraz kosztów wykonania i użytkowania. Analizują cykl życia produktów, poznają zasady racjonalnego gospodarowania energią i zasobami oraz uczą się ograniczać ilość odpadów zgodnie z zasadą: „przemyśl, odrzuć, ogranicz, użyj ponownie, poddaj recyklingowi, napraw". W praktyce wykorzystują ponownie materiały, naprawiają proste urządzenia i segregują odpady, rozwijając postawy odpowiedzialnej konsumpcji oraz dbałości o środowisko.

Na lekcjach **edukacji zdrowotnej** poznają zależności między stanem środowiska a zdrowiem człowieka oraz rozwijają postawy odpowiedzialności za przyrodę i dobro przyszłych pokoleń. Zajęcia te podkreślają znaczenie kontaktu z naturą, odpowiedzialności za zwierzęta i środowisko oraz zachęcają do podejmowania działań proekologicznych.

W **klasach VII–VIII szkoły podstawowej** treści modułu klimatycznego są realizowane na lekcjach edukacji zdrowotnej, biologii, chemii, fizyki i geografii. Na **edukacji zdrowotnej** uczniowie poznają, jak zmiana klimatyczna i degradacja środowiska wpływają na zdrowie indywidualne i publiczne. Dowiadują się, jakie choroby mogą być ich wynikiem. Realizują też działania na rzecz poprawy stanu środowiska przyrodniczego.

Na **biologii** np. analizują wpływ działalności człowieka na klimat i ekosystemy, poznają przyczyny wymierania gatunków oraz konsekwencje utraty różnorodności biologicznej. Uczą się również oceniać własny ślad węglowy i wodny, rozpoznają działania, które mogą go ograniczyć. Mogą też poznawać rozwiązania technologiczne wspierające ochronę środowiska i zrównoważony rozwój, np. innowacyjne metody przetwarzania odpadów.

Lekcje **chemii** poświęcone są m.in. wpływowi spalania paliw kopalnych na klimat, środowisko i zdrowie człowieka. Uczniowie poznają źródła zanieczyszczeń powietrza, porównują odnawialne i nieodnawialne źródła energii oraz analizują możliwości wykorzystania biopaliw i wodoru w transformacji energetycznej. Na **fizyce** uczniowie poznają mechanizmy kształtujące bilans energetyczny Ziemi oraz analizują skutki jego zaburzeń dla klimatu planety. Z kolei na **geografii** omawiane są przyczyny i skutki zmian klimatu w skali lokalnej i globalnej. Uczniowie pogłębiają analizę zagrożeń związanych z suszami, powodziami i innymi zjawiskami ekstremalnymi, poznają wyzwania transformacji energetycznej, skutki wylesiania i niedoboru wody oraz sposoby przystosowywania społeczeństw do zmieniających się warunków środowiskowych. Rozważają także znaczenie zrównoważonego rozwoju i zrównoważonej turystyki dla przyszłości środowiska i gospodarki.

Tabela 9.

Moduł klimatyczny w klasach IV–VIII szkoły podstawowej

Przyroda
Uczeń:
1) analizuje informacje przyrodnicze – odróżnia fakty od opinii, ocenia wiarygodność źródeł, rodzaj przedstawionych dowodów oraz charakter przekazu,
2) bada i ocenia jakość powietrza w najbliższej okolicy, wyjaśnia jego wpływ na zdrowie człowieka oraz omawia zależność między zanieczyszczeniem powietrza a zmianą klimatu, korzystając z różnych źródeł informacji,
3) bada i porównuje zjawisko napięcia powierzchniowego różnych cieczy, wyjaśnia rolę detergentów w życiu codziennym i ich wpływ na środowisko,

Tabela 9. cd.

4) rozpoznaje gatunki roślin i zwierząt charakterystyczne dla ekosystemu łąki, omawia znaczenie łąk dla przyrody oraz wpływ człowieka na ich funkcjonowanie, porównuje kwiaty traw z kwiatami z okwiatem i wyjaśnia, dlaczego kwiaty traw nie wabią owadów,
5) rozpoznaje w lesie charakterystyczne gatunki roślin i zwierząt, określa typ lasu oraz omawia jego funkcje i wpływ działalności człowieka na jego funkcjonowanie na podstawie obserwacji, badań i innych źródeł informacji,
6) wyjaśnia, na podstawie badań, jak wybrane czynniki środowiska i zanieczyszczenia wpływają na wzrost i rozwój roślin,
7) charakteryzuje Morze Bałtyckie, rozpoznaje typowe dla niego organizmy, wyjaśnia przyczyny niskiego zasolenia i omawia źródła zanieczyszczeń, korzystając z różnych źródeł informacji,
8) wyszukuje i prezentuje informację o atmosferze ziemskiej, omawia rolę efektu cieplarnianego w utrzymaniu temperatury odpowiedniej dla rozwoju życia na Ziemi oraz proponuje zmiany stylu życia i codziennych nawyków, które pozwalają ograniczyć wielkość śladu węglowego,
9) omawia przyczyny i czynniki sprzyjające powstawaniu smogu oraz proponuje działania ograniczające ryzyko jego wystąpienia,
10) analizuje dane dotyczące zasobów wodnych, identyfikuje obszary nadwyżki i niedoboru wody w Polsce oraz dyskutuje o możliwych sposobach przeciwdziałania powodziom i suszom oraz działaniach ograniczających ich negatywne skutki,
11) analizuje schemat obiegu wody w przyrodzie i wyjaśnia, jak zmiana klimatu oraz działalność człowieka wpływają na bilans wodny tego obiegu,
12) opisuje krajobraz miasta i porównuje go z krajobrazem wsi, omawia warunki życia w mieście oraz działania sprzyjające polepszeniu jakości życia mieszkańców, z uwzględnieniem błękitno-zielonej infrastruktury,
13) rozpoznaje zmiany w krajobrazie, porównując zdjęcia satelitarne z różnych okresów, oraz dyskutuje o wpływie działalności człowieka na krajobraz i środowisko przyrodnicze,
14) omawia wpływ zmiany klimatu i działalności gospodarczej człowieka na funkcjonowanie ekosystemów oraz utratę różnorodności biologicznej,
15) porównuje cechy wybranych opakowań (celulozowych, szklanych, metalowych) i tworzyw sztucznych stosowanych w życiu codziennym oraz omawia ich wpływ na środowisko, korzystając z różnych źródeł informacji,
16) porównuje strukturę produkcji energii elektrycznej w Polsce i innych krajach europejskich, proponuje sposoby ograniczenia jej zużycia oraz dyskutuje o roli odnawialnych źródeł energii w realizacji zasad zrównoważonego rozwoju.

Tabela 9. cd.

Zajęcia praktyczno-techniczne
Uczeń:
1) indywidualnie lub w grupie dokonuje oceny wykonanych wytworów technicznych na podstawie ustalonych kryteriów, przy wykorzystaniu dostępnych źródeł informacji, analizując ich wpływ na środowisko i koszty realizacji (wymaganie przypisane też do modułu ekonomiczno-finansowego),
2) określa podstawowe wymagania wobec planowanego rozwiązania: funkcjonalność, wygodę, bezpieczeństwo, wybrane parametry, wpływ na środowisko i przewiduje koszty (wymaganie przypisane też do modułu ekonomiczno-finansowego),
3) wykonuje indywidualnie lub grupowo modyfikacje projektowe, wykorzystując wiedzę o materiałach, ich obróbce i łączeniu oraz ich wpływie na środowisko – ulepszenie z oceną wpływu,
4) ocenia jakość wytworów technicznych zgodnie z przyjętymi kryteriami – ocena bezpośrednia po ulepszeniu (wymaganie przypisane też do modułu ekonomiczno-finansowego),
5) tworzy wytwory techniczne, stosując podstawowe zasady ograniczania ilości odpadów według reguły: „przemyśl, odrzuć, ogranicz, użyj ponownie, poddaj recyklingowi, napraw" oraz uzasadnia znaczenie tych działań w ochronie środowiska (wymaganie przypisane też do modułu ekonomiczno-finansowego),
6) analizuje cykl życia wytworu technicznego, uwzględniając koszty środowiskowe i finansowe na każdym etapie (wymaganie przypisane też do modułu ekonomiczno-finansowego),
7) wykorzystuje ponownie materiały i naprawia proste urządzenia, stosując zasady racjonalnego gospodarowania energią i zasobami, segreguje odpady, wyjaśnia wpływ tych działań na środowisko i oszczędności w gospodarstwie domowym (wymaganie przypisane też do modułu ekonomiczno-finansowego).
Edukacja zdrowotna
Klasy IV–VI, uczeń:
1) okazuje szacunek sobie i rozwija poczucie własnej wartości; okazuje szacunek i empatię w relacjach międzyludzkich i jest gotów przyjąć perspektywę drugiego człowieka oraz troszczyć się o świat przyrody, dostrzegając perspektywę przyszłych pokoleń,
2) prezentuje postawę optymizmu życiowego, który sprzyja zdrowiu i harmonii z otaczającym środowiskiem,
3) omawia wpływ jakości środowiska na zdrowie człowieka, w tym zanieczyszczenia powietrza i wody, zmniejszenie powierzchni terenów zielonych, zmianę klimatu; wyjaśnia, jak wzrost średniej globalnej temperatury wpływa na zdrowie i warunki życia człowieka**,**
4) sprawdza aktualny stan zanieczyszczenia powietrza przy użyciu technologii informacyjno-komunikacyjnych (np. specjalistycznych aplikacji mobilnych) oraz podaje przykłady ograniczania jego poziomu w swoim otoczeniu,
5) wyjaśnia, dlaczego kontakt z naturą jest istotny dla zdrowia; wyjaśnia, czym jest odpowiedzialność za zwierzęta domowe, jak również za dziką przyrodę i ekosystemy,

Tabela 9. cd.

6) podejmuje działania proekologiczne, aby poprawić stan środowiska przyrodniczego i własne zdrowie.
Klasy VII–VIII, uczeń:
1) dba o poczucie własnej sprawczości w odniesieniu do zdrowia własnego i innych osób oraz stanu środowiska i klimatu,
2) opisuje, jak zmiana klimatu i degradacja środowiska wpływają na zdrowie indywidualne i publiczne, wymienia choroby, które mogą być ich wynikiem, w tym zaburzenia psychiczne, choroby układu oddechowego, układu sercowo-naczyniowego, choroby skóry, a także wskazuje negatywne następstwa ekstremalnych zjawisk pogodowych dla zdrowia,
3) wyjaśnia, jak utrata różnorodności biologicznej wpływa na zdrowie indywidualne i zdrowie publiczne,
4) realizuje działania na rzecz poprawy stanu środowiska, uczestniczy w działaniach promujących zdrowie środowiskowe.
Biologia
Uczeń:
1) przedstawia argumenty za znaczeniem i potrzebą aktualizowania wiedzy w codziennym życiu na temat współczesnych problemów: zmiany klimatu, ochrony środowiska i różnorodności biologicznej,
2) identyfikuje przyczyny obserwowanego obecnie szybkiego tempa wymierania gatunków, przewiduje konsekwencje utraty różnorodności biologicznej,
3) przedstawia podstawowe czynności życiowe charakterystyczne dla wszystkich organizmów; odróżnia organizmy samożywne od cudzożywnych, przedstawia substraty i produkty procesu fotosyntezy oraz określa znaczenie procesu fotosyntezy dla życia na Ziemi,
4) przeprowadza obserwacje makroskopowe i na tej podstawie porównuje budowę morfologiczną roślin nagonasiennych i okrytonasiennych, podaje znaczenie roślin nasiennych w środowisku przyrodniczym,
5) rozpoznaje mchy i paprocie, opisuje znaczenie tych roślin w środowisku przyrodniczym (wymaganie do wyboru),
6) formułuje opinię na temat zależności człowieka od innych organizmów żyjących na Ziemi i odpowiedzialności człowieka wobec nich oraz konsekwencji działań lub zaniechań człowieka wobec przyrody,
7) oblicza swój ślad węglowy i ślad wodny, analizuje zebrane dane i formułuje wnioski oraz proponuje działania, które wpływają na ograniczenie śladu węglowego i śladu wodnego,
8) wyjaśnia zagrożenia wynikające z zanieczyszczenia środowiska plastikiem i proponuje działania zmniejszające zużycie plastiku (wymaganie do wyboru),

Tabela 9. cd.

9) wyjaśnia znaczenie działań człowieka dla zmiany klimatu i współodpowiedzialność za klimat (wymaganie do wyboru),
10) przedstawia w dyskusji argumenty o przyczynach i skutkach środowiskowych powodzi błyskawicznych, proponuje sposoby łagodzenia tych skutków (wymaganie do wyboru),
11) wymienia interdyscyplinarne dziedziny wiedzy powstałe w powiązaniu z biologią: bioinformatykę, biotechnologię, inżynierię biomedyczną, opisuje przełomowe odkrycia i związane z nimi potencjalne zagrożenia, przedstawia przykłady rozwiązań stosowanych w medycynie, przemyśle, rolnictwie, ochronie środowiska i klimatu,
12) omawia innowacyjne metody przetwarzania odpadów, w tym wykorzystanie mikroorganizmów i nowych technologii recyklingu w kontekście ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju (wymaganie do wyboru),
13) wyjaśnia, w jaki sposób budowa i funkcjonowanie organizmów stanowią inspirację dla rozwiązań technologicznych, podaje kilka przykładów zastosowania takich rozwiązań w życiu codziennym i technice oraz wymienia korzyści wynikające z tych zastosowań (wymaganie do wyboru).
Chemia
Uczeń:
1) omawia, czym zajmuje się chemia jako nauka, omawia zastosowanie chemii w życiu codziennym (np. w medycynie, rolnictwie, energetyce, przemyśle, ochronie środowiska) oraz omawia pozytywny i negatywny wpływ chemii na życie człowieka,
2) opisuje negatywne konsekwencje dla klimatu, środowiska i zdrowia człowieka wynikające ze spalania paliw kopalnych, argumentuje potrzebę poszukiwania alternatywnych źródeł energii, wyjaśnia różnicę między odnawialnymi i nieodnawialnymi źródłami energii,
3) omawia sposób, w jaki spalanie paliw kopalnych prowadzi do emisji tlenków CO, CO2 i SO2 oraz zanieczyszczeń pyłowych, uzasadnia potrzebę stosowania katalizatorów w pojazdach z silnikami spalinowymi i w elektrowniach węglowych oraz opisuje ich rolę w ograniczaniu zanieczyszczeń powietrza,
4) wyszukuje i prezentuje informacje o zastosowaniach metanolu i etanolu jako biopaliw i ich wpływie na środowisko i klimat,
5) wyszukuje, porządkuje i prezentuje informacje na temat otrzymywania i magazynowania wodoru oraz wymienia zalety i wady stosowania wodoru jako nośnika energii.
Fizyka
Uczeń:
1) opisuje jakościowo bilans energetyczny planety w Układzie Słonecznym oraz skutki jego niezrównoważenia, posługując się pojęciami: promieniowanie słoneczne, promieniowanie planety, średnia temperatura planety.

Tabela 9. cd.

Geografia
Uczeń:
1) analizuje zagospodarowanie przestrzenne i kierunki rozwoju przestrzennego swojego miejsca zamieszkania oraz formułuje propozycje działań lub rozwiązań sprzyjających zrównoważonemu rozwojowi tego obszaru (wymaganie do wyboru),
2) przedstawia zmiany w strukturze produkcji energii elektrycznej w Polsce oraz wyzwania związane z transformacją energetyczną,
3) identyfikuje konflikt interesów między gospodarczym wykorzystaniem Amazonii a skutkami jej wylesiania,
4) na podstawie map, wyników analiz w aplikacjach GIS i innych źródeł informacji wskazuje obszary występowania geozagrożeń hydrometeorologicznych oraz geologicznych na świecie i w Polsce,
5) analizuje przyrodnicze i antropogeniczne uwarunkowania zmiany klimatu w skalach lokalnej, regionalnej i globalnej oraz formułuje hipotezy dotyczące ich skutków,
6) dyskutuje o przyczynach i skutkach zmian środowiskowych, w tym pustynnienia, deforestacji, zaniku pokrywy lodowej, podnoszenia się poziomu oceanów,
7) proponuje sposoby przystosowywania się społeczeństwa do życia w obliczu zmiany klimatu lub występowania klęsk żywiołowych,
8) ocenia ryzyko występowania geozagrożeń w miejscu zamieszkania lub na trasie planowanej podróży,
9) na wybranych przykładach z obszaru Polski wykazuje związek niedoboru wody z cechami środowiska przyrodniczego lub z jego antropogenicznym przekształceniem (wymaganie do wyboru),
10) wyjaśnia wpływ ekstremalnych opadów i zmian pokrywy śnieżnej na stan wody w rzekach Europy, żeglugę śródlądową, produkcję rolną i produkcję energii elektrycznej (wymaganie do wyboru),
11) przedstawia przyczyny i skutki migracji ludności na świecie ze szczególnym uwzględnieniem migracji ekonomicznych, politycznych i klimatycznych,
12) na przykładach ze świata wykazuje wpływ turystyki na gospodarkę lokalną oraz wyjaśnia, dlaczego turystyka może stanowić zagrożenie dla środowiska geograficznego i miejscowych społeczności,
13) dyskutuje nad korzyściami i kosztami wynikającymi z masowego ruchu turystycznego, z uwzględnieniem zasad zrównoważonej turystyki i możliwości ich stosowania podczas podróży.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Rozporządzenia Ministra Edukacji z 11 marca 2026 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym.

3.6. Moduł medialny

Treści przypisane do modułu **medialnego** są realizowane:

- w klasach IV–VI na lekcjach języka polskiego, informatyki i zajęciach praktyczno-technicznych,
- w klasach VI–VII na lekcjach edukacji obywatelskiej,
- w klasach VII–VIII na lekcjach języka polskiego, informatyki i geografii.

Lekcje **języka polskiego** są ważnym elementem realizacji modułu medialnego w klasach IV–VIII. Służą rozwijaniu kompetencji krytycznego myślenia (w tym oceny wiarygodności źródeł informacji) oraz odpowiedzialnego funkcjonowania w świecie mediów i technologii cyfrowych. W klasach IV–VI młodzież uczy się wyszukiwać, selekcjonować i wykorzystywać informacje z różnych źródeł, odróżniać fakty od opinii oraz oceniać wpływ mediów i reklam na postawy oraz decyzje odbiorców. Poznaje także zasady higieny cyfrowej i zagrożenia związane z nadmiernym korzystaniem z technologii, takie jak uzależnienie od ekranów czy przeciążenie informacyjne. W klasach VII–VIII większy nacisk kładzie się na krytyczną analizę przekazów medialnych oraz rozwijanie kompetencji współpracy, w tym efektywnej komunikacji. Uczniowie uczestniczą w dyskusjach i debatach, uczą się oceniać wiarygodność i bezstronność informacji, rozpoznawać dezinformację oraz weryfikować treści pochodzące z różnych źródeł, w tym narzędzi opartych na sztucznej inteligencji. Moduł obejmuje również zagadnienia związane z etyką komunikacji, przeciwdziałaniem manipulacji, agresji i dyskryminacji oraz odpowiedzialnym korzystaniem z treści medialnych.

Treści nauczania ujęte w module medialnym są realizowane także na lekcjach **informatyki**. Mają rozwijać kompetencje cyfrowe uczniów, są okazją do doskonalenia umiejętności tworzenia i przetwarzania informacji oraz bezpiecznego i odpowiedzialnego korzystania z technologii. W klasach IV–VI uczniowie przygotowują proste materiały multimedialne łączące tekst, obraz i animacje, wykorzystywane również podczas nauki innych przedmiotów. Poznają zasady komunikacji w środowisku cyfrowym, w tym netykietę i regulaminy platform internetowych, a także uczą się rozpoznawać zagrożenia w sieci oraz stosować podstawowe zasady bezpieczeństwa i higieny cyfrowej. Natomiast w klasach VII–VIII uczniowie rozwijają umiejętności tworzenia i edytowania bardziej zaawansowanych materiałów cyfrowych, wykorzystując różnorodne narzędzia oraz sposoby prezentowania informacji. Doskonalą również kompetencje związane z bezpiecznym, świadomym i odpowiedzialnym funkcjonowaniem w środowisku cyfrowym.

Zajęcia praktyczno-techniczne pozwalają sprawdzić w praktyce własne koncepcje, w tym te dotyczące upowszechniania określonego przekazu do określonej grupy odbiorców. Są też

okazją do doskonalenia umiejętności dyskutowania i uzasadniania swoich pomysłów oraz prezentowania ich innym.

Zagadnienia właściwe dla modułu medialnego są obecne także podczas zajęć z **edukacji obywatelskiej**. Uczniowie porównują informacje pochodzące z mediów tradycyjnych i społecznościowych, odróżniają fakty od opinii oraz rozpoznają przykłady manipulacji i dezinformacji. Rozwijają również umiejętność samodzielnego wyszukiwania i weryfikowania informacji dotyczących aktualnych konfliktów międzynarodowych.

Umiejętność wyszukiwania przykładowych przekazów medialnych o konfliktach zbrojnych na świecie oraz oceny, jak wpływają one na odbiór tych wydarzeń przez społeczeństwo, może być doskonalona także na lekcjach **geografii**.

Tabela 10.

Moduł medialny w klasach IV–VIII szkoły podstawowej

Język polski
Klasy IV–VI, uczeń:
1) aktywnie wyszukuje potrzebne informacje w różnorodnych źródłach,
2) odróżnia informacje o faktach od opinii,
3) korzysta z różnorodnych źródeł informacji do poszerzania własnej wiedzy i rozwijania zainteresowań,
4) rozpoznaje, w jaki sposób przekazy, w tym reklamy, wpływają na zachowania i kluczowe życiowe decyzje,
5) stosuje zasady higieny cyfrowej i opisuje zagrożenia wynikające z korzystania z Internetu, w tym uzależnienia od ekranów, telefonów, gier, komputerów i konsekwencje przeładowania informacyjnego.
Klasy VII–VIII, uczeń:
1) aktywnie słucha, parafrazuje wypowiedzi innych oraz zadaje pytania pogłębiające rozmowę i podtrzymujące kontakt,
2) uczestniczy w dyskusji i debacie z poszanowaniem perspektywy i przekonań innych uczestników, przekonuje do swoich racji,
3) udziela informacji zwrotnej i przyjmuje ją w różnych sytuacjach komunikacyjnych,
4) rozpoznaje przejawy agresji, dyskryminacji i manipulacji w języku oraz przeciwstawia się im,
5) wykorzystuje pojęcia: parafrazowanie, dyskusja, debata, informacja zwrotna, asertywność, agresja językowa, manipulacja, dyskryminacja, perswazja,

Tabela 10. cd.

6) rozpoznaje czynniki wpływające na dostępność, wiarygodność i bezstronność przekazów oraz na ich odbiór, a także rozpoznaje fałsz i dezinformację,
7) odnajduje różne treści w mediach i Internecie, ocenia ich wartość i uzasadnia swoją ocenę,
8) uzyskuje informacje za pomocą narzędzi opartych na sztucznej inteligencji i weryfikuje je w innych źródłach,
9) stosuje zasady etycznego wykorzystania treści medialnych,
10) wykorzystuje pojęcia: analiza krytyczna, bańka informacyjna, błędy poznawcze, higiena cyfrowa, krytyczne myślenie, profilowanie treści, przekaz informacyjny, przekaz medialny, przeładowanie informacyjne, fałszywe informacje, dezinformacja.
Informatyka
Klasy IV–VI, uczeń:
1) przygotowuje materiały multimedialne, łącząc tekst, obraz i proste animacje, także wspomagające naukę innych dziedzin i przedmiotów szkolnych,
2) rozpoznaje podejrzane treści on-line i podejmuje podstawowe działania obronne,
3) komunikuje się w środowisku cyfrowym zgodnie z zasadami netykiety oraz regulaminami platform cyfrowych,
4) przestrzega zasad bezpiecznego i higienicznego korzystania z technologii i mediów cyfrowych.
Klasy VII–VIII, uczeń:
1) tworzy prezentacje multimedialne i materiały cyfrowe z wykorzystaniem różnych sposobów reprezentowania informacji i za pomocą różnych narzędzi edytorskich.
Zajęcia praktyczno-techniczne
Uczeń:
1) omawia opracowane koncepcje rozwiązań, wybiera najbardziej odpowiednią koncepcję, uzasadnia swój wybór oraz czerpie inspiracje z pomysłów innych,
2) prezentuje wykonany wytwór techniczny, omawia zastosowane materiały i narzędzia, napotkane trudności, zdobyte umiejętności oraz możliwe usprawnienia, w tym dotyczące obniżenia kosztów (wymaganie przypisane też do modułu ekonomiczno-finansowego).

Tabela 10. cd.

Edukacja obywatelska
Uczeń:
1) porównuje przekazy z mediów tradycyjnych i społecznościowych dotyczące wybranego zagadnienia, rozróżnia fakty i opinie, rozpoznaje przykłady manipulacji i fałszywe informacje i prostuje je,
2) analizuje przyczyny i skutki wybranego, aktualnego konfliktu międzynarodowego, samodzielnie wyszukuje informacje na ten temat oraz je weryfikuje (wymaganie do wyboru).
Geografia
Uczeń:
1) wyszukuje przykłady przekazów medialnych o konfliktach zbrojnych na świecie oraz argumentuje, jak te przekazy wpływają na postrzeganie konfliktów (wymaganie do wyboru).

Źródło: opracowanie własne na podstawie Rozporządzenia Ministra Edukacji z 11 marca 2026 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym.